

TORSDAG 17 NOVEMBER. NR 46/2011

Nu väljs herden på nytt sätt
Sidan 5

Ensamhet finns också i storfamiljer
Sidan 8

Mormor behöver stöd för att orka stöda
Sidan 7

Elisabet Still med adoptivsonen Aron.

Uppdrag: mamma

Biologiska barn, adopterade barn, fosterbarn, barnbarn, skolbarn, sommarbarn, utbyteselever. Elisabet Stills hjärta klappar för barnen. Att ta hand om andras barn är ett kall, men ändå är det inte alltid lätt.

Sidan 2

Tre svar om vatten i nattvardsvinet
Sidan 5

Mera gospelsväng i Väståboland
Sidan 20

Den kristna filosofin blommar upp igen
Sidan 12

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Samexistens i respekt och tro

KRING FEMTUSEN finlandssvenskar har sitt andliga hem i de samfund eller rörelser som brukar kallas frikyrkliga. Alla benämningar bär sina stigan. Visst kan en lutheran argumentera för att hans samfund tvärtemot missuppfattningen faktiskt inte är en statskyrka, tillika som en frikyrklig kan påpeka att hans samfund också består av folk.

Historien har haft sin knöliga gång, både i lagstiftning och attityder. I det här numret av KP annonserar frikyrkorna i en betald specialbilaga, precis som andra annonsörer har möjligheten att göra. Det är resultatet av ett initiativ som förra chefredaktören Stig Kankkonen kastade fram i en ledare och som baptisterna var de första att nappa på. Den gör inte den lutherska identiteten hos Kyrkpressen mindre luthersk, lika lite som den förminska det frikyrkliga hos frikyrkorna i fråga.

DÄREMOT hade en sådan bilaga varit en omöjlighet för tjugo år sedan. Ännu på femtiotalet fick en lutheran som ville gå med i en frikyrka motivera sitt beslut inför den lokala prästen. Det här satte djupa spår i den generationens förhållande till den lutherska folkkyrkan. Å andra sidan väjde den större kyrkan sig mot ivrig proselytism och själafiskande som också kunde förekomma.

IDAG lämnar man enkelt folkkyrkan med ett klick. I den verkligheten är det bra att kristna av olika kulörer kan se varandra som just sådana och att en anteckning i civilregistret inte behöver betyda avsaknad av tro – ja, inte ens i det fall personen lämnat alla samfund, bör påpekas.

Det finns numera en större ömsesidig respekt för varandra men också jämställdhet i juridiska termer. Med åren har frikyrkornas politiska mål uppnåtts: vigselrätt, statsbidrag, slopande av kravet på religionslärares tillhörighet i lutherska kyrkan.

I DEN BRYTINGSTID folkkyrkorna som bäst befinner sig finns det också de i våra led som börjat snegla åt frikyrkornas håll. Hur har de överlevt? Vad finns det i deras strukturer som fungerar respektive inte fungerar? Snabbt kommer verkliga teologiska bedömningsgrunder in som rättensnören, men det borde ändå finnas en viss förutsättning för att göra en del jäm-förelser.

ENIAKTTAGELSE kunde vara den här: För ett par decennier sedan visionerade de finlands-svenska frikyrkornas samarbetsorganisation om en stor frikyrka. Den visionen är förkastad av de yngre generationerna. Det här är motsatsen till den samgångstrend bland frikyrkorna som sker i Sverige. I stället vill man jobba för det lokala och regionala, för det finns lokalförsamlingar som blomstrar och de som riskerar att avregistreras över hela samfundsskalan. Det tolkade frikyrkobröderna och -systarna som att nyckeln fanns på lokalplanet – inte i centraliseringen.

DE TONGÅNGARNA låter inte så annorlunda än de som förts fram på senare tid också i den lutherska kyrkan.

”Det finns numera en större ömsesidig respekt för varandra men också jämställdhet i juridiska termer.”

PROFILEN: ELISABET STILL

”Våra barn har olika mammor och pappor. Det är klart att de är olika. Det är en rikedeom.”

En mamma av fem

Vi har fått mycket. Vi är två, vi har resurser, ett stort hus och vi har ork. Det skulle kännas väldigt själviskt att hålla allt det för sig själv. Jag känner mig nästan skyldig att dela med mig, säger Elisabet Still.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

När **Elisabet Still** var ung drömde hon inte om att ha en stor familj.

– Men jag har alltid drömt om att adoptera barn, säger hon. Jag har haft en stark känsla att jag inte ska ha flera biologiska barn än två. Jag ska sköta andras barn. Det är mitt jobb.

Barnen fyller hennes vardag. Hon arbetar som lågstadielärare i en byskola i Korsholm. Hemma börjar det andra arbetspasset. De tre äldsta barnen **Jakob, David** och **Filip** har flyttat ut. Hemma bor nu **Rebecka** och **Aron** samt tre fosterbarn. Under åren har också andra fosterbarn, sommarbarn och utbytes-elever fått husrum hos Elisabeth och **Mikael (Mikki) Still**.

– Det kan vara kaotiskt. Jag brukar ibland fundera varför just jag ska ha barn som säger emot. Men mina barn behöver tydliga gränser med klara hemkomsttider. Varje gång jag släppt efter har jag fått ångra det.

Det finns stora skillnader i barnskallan. – Våra två biologiska barn liknar oss till utseendet, tanken och beteendet. Våra barn har fem olika mammor och pappor. Det är klart att de är olika. Det är en rikedeom. Men miljön påverkar dem också. När Rebecka svarar i telefon vet Mikki inte om det är henne eller mig han talar med.

Till de egna barnen räknar Elisabet Still de biologiska och de adopterade. – Ett adoptivbarn är ett eget barn. En adoption kan inte annulleras. Ibland har jag fått tillrättvisa folk som kallar de adopterade barnen för främmande.

Filip adopterades då familjen bodde i Illinois i USA.

– Man skulle bo i delstaten i sex månader för att få adoptera svårplacerade barn. Det var Filip då han har en vit mamma och en svart pappa.

– Domaren som avgjorde adoptionen

frågade om vi förstärker att han nu är vårt eget barn och att vi inte kan backa ur även om han blir handikappad.

Att få ta Filip med till Finland var inte svårt efter att myndigheterna fick höra om det finska utbildningssystemet. När Filip växte upp ville Elisabet Still adoptera en flicka. Det blev en lång och besvärlig process innan Rebecka kom från Vietnam.

– Det hann gå fem år mellan Filip och Rebecka. Det var som att börja en ny kull. Vi tyckte hon behövde en kompis.

Redan före Aron kom utredde paret Still möjligheterna att bli fosterföräldrar till ensamma flyktningbarn, men det kom inga. Då adopterade de Aron från Thailand.

– 2007 gick vi Kårkullas utbildning för fosterföräldrar i Vasa. Då skrev tidningarna om det stora behovet av fosterföräldrar. Men det behovet fanns bara på finskt håll.

Det måste kännas rätt

På hösten för tre år sedan gav Elisabet Still ultimatum åt Gud.

– Jag gjorde som Gideon med ullen. Jag sa till Gud att om inget hänt före jul hoppar vi av. Strax erbjöds vi tre syskon, en flicka och två pojkar. Tre barn kändes som ett alltför stort ansvar och vi funderade hela hösten. Vi hade tidigare haft ett fosterbarn som det inte fungerade med när han blev tonåring. Det kände jag som ett misslyckande. Det var viktigt för mig att det kändes bra hela vägen och att jag anknöt till barnen. Inför mötet med barnen satte jag andra gången ull åt Gud. Jag sa att det måste kännas rätt och utom allt tvivel. Och det gjorde det.

Barnen flyttade in för två år sedan. Den första tiden var tuff.

– Vi skulle lära känna varandra och barnen skulle anpassa sig till vår familj.

De skulle lära sig göra läxor och lära sig läsa, tvätta sig och lägga sig. Man tänker inte på hur mycket man ska lära barn om hur familjen fungerar.

Men ibland har hon tvivlat.

– Jag har tvivlat på om jag är rätt person att ta hand om barnen. Kanske någon annan hade kunnat göra det bättre. Jag känner att vi borde vara perfekta föräldrar som kan ställa allt till rätta eftersom de upplevt så mycket. Det kan vi inte. Det känns ibland för svårt.

Folk kan förundras över att de orkar.

– Ibland känner jag att jag inte orkar alls. Men jag brukar trösta mig med att det räcker att vara tillräckligt bra. De flesta barn klarar sig förutsatt att föräldrarna inte vill dem illa.

Som fosterförälder ställs de inför problem som inte andra föräldrar har. Då för de stöd av andra fosterföräldrar.

– Jag tror att folk runt omkring upplever att jag är onödigt sträng. Jag måste ha en annan disciplin med barnen än vad de har, annars rinner det iväg utom kontroll. Det går inte att förklara heller för jag har ju tystnadsplikt.

Maken pendlar till jobbet i Karleby och kommer hem åtta- niotiden på kvällarna. Han jobbar hemifrån ibland och kan komma hem tidigare vid behov. Kör det ihop sig till Rebecka en slant för att sköta kvällsrutiner.

– Jag tycker om mina fosterbarn. Men ibland måste jag komma ihåg att de är mitt jobb, för det är de till en del. Jag har skyldighet att göra vissa saker.

Var hämtar du kraften?

– Jag söker styrka i Guds ord. Jag vill inte vara borta från en enda Gloria Deimässa. Jag önskar jag hade mera tid för andakt. Inte bara att läsa Bibeln utan också för annan litteratur. För det mesta läser jag ur Dagens lösen innan jag somnar.

Egentiden är en bristvara.

– När jag är ensam hemma är jag livrädd att telefonen ska ringa. Jag vill inte tala med någon då.

Det första barnbarnet är fyra månader.

– Det trodde inte det skulle vara så roligt med barnbarn. Ibland vaknar jag på morgonen och gläds över att hon finns: ett barn som jag får njuta av utan att bekymra mig för.

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Chefredaktör och ansvarig utgivare
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
chefred@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Mannerheimvägen 16 A 9
00100 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Redaktörer:
e-post: namn@kyrkpressen.fi

Rolf af Hällström
tfn (09) 612 615 53

Christa Mickelsson
tfn (09) 612 615 57

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds,
tfn (09) 612 615 54

Marina Wiik
tfn (09) 612 615 52

Nina Österholm
tfn (09) 612 615 51

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout:
Malin Aho

Utges av:
Fontana Media Ab

Bank:
Sampo
800012-00105840

Paradbild:
Johan Sandberg

Tryck:
KSF Media Ab, Vanda

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Marianne Tanttinen,
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 23% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se mediekortet **www.kyrkpressen.fi**

Annonsförsäljning:
e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tom Kytöpuro,
gsm 041 447 5725

Björn Sten,
gsm 0400 012 390

Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar
tfn (09) 612 615 50,
prenumeration@kyrkpressen.fi.

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 58,50 €
Utlandet 71,50 €

TID FÖR sig själv, att sitta och läsa eller umgås med Gud, är en bristvara för Elisabet Still. Hennes vardag fylls av barn, både i jobbet och hemma. Barnet på tavlan är hennes make Mikael i sin mormors famn.

ELISABET STILL

LÄRARE I TÖLBY-VIKBY LÅGSTADIESKOLA I KORS-
HOLM

BOSATT I VASA OCH GIFT
MED MIKAEL.

TVÅ BIOLOGISKA BARN:
JAKOB FÖDD 1985 OCH
DAVID 1988. TRE ADOP-
TIVBARN: FILIP FÖDD 1990
I USA, REBECKA FÖDD
1995 I VIETNAM OCH ARON
FÖDD 1998 I THAILAND.
TRE FOSTERBARN. ETT
BARNBARN.

Krucifixet på plats

KARIS. Triumfkrucifixet i S:ta Katarina kyrka i Karis har lyfts tillbaka på sitt ursprungliga ställe uppe i koret. Tidigare hängde krucifixet på altaväggen där det var rätt osynligt på grund av de många pelarna i kyrkan.

Krucifixet är 500 år gammalt och har bland annat jämförts med det krucifix som finns i Vadstena klosterkyrka i Sverige.

VÄSTRA NYLAND ARKIV/NINA AHTOLA

Karl af Hällström till Lovisa

BORGÅ. Karl af Hällström, kaplan i Borgå svenska domkyrkoförsamling, byter jobb i januari.

– Jag blir tf kyrkoherde i Lovisa, bekräftar af Hällström.

Uppdraget börjar i januari och det är ännu inte fastslaget hur länge det fortsätter.

Som orsak till bytet av arbetsplats nämner han dels

att ett intressant jobb blev ledigt, dels att han fick nog av Borgå kyrkliga samsamfällighets personalpolitik.

Kyrkpressen rapporterade 13.10.2011 att samsamfälligheten sagt upp Karl af Hällströms hyresavtal för Kaplansgården i Borgå.

Det var Borgåbladet som först skrev om af Hällströms nya arbetsuppdrag.

Jeppo bäst på gemensamt ansvar

HJÄLP. Årets insamling för kampanjen Gemensamt ansvar GA inbringade sammanlagt 4 381 956,40 euro. Jeppo församling är en av de församlingar som samlat in allra bäst.

– Av de 50 bästa i landet är 10 från Borgå stift, berättar stiftssekreterare **Tua Sandell**.

Rankinglistan räkas ut enligt insamlade medel per församlingsmedlem. Därför

ligger de små församlingarna vanligen i topp.

– Oftast krävs det att någon i församlingen tar GA till sitt hjärta och för fram kampanjen.

Medlen från årets insamling går till att stödja unga ensamma människor i Finland och i Moçambique.

MARTIN FAGERUDD, kyrkoherde i Vanda svenska församling, har märkt att de muslimska imamerna i Vanda ofta har samma bekymmer och glädjeämnen som han själv.

Se människan bakom tron

RELIGIONSIALOG. För närvarande firas en sameuropeisk vecka för möten mellan muslimer och kristna. Målet är att främja ömsesidig förståelse och fredliga relationer mellan de två religionerna.

TEXT OCH FOTO: **MARINA WIIK**

Gemenskapsveckan har fått sin början i Frankrike och har firats i Finland sedan 2007. Diskussioner och besök i moskéer ordnas i åtminstone Helsingfors, Vanda och Tammerfors.

I Vanda, som har flest invandrare i Finland, är samarbetet mellan kristna och muslimer redan väletablerat. Stadens kyrkoherdar och imamer ingår i en samarbetsgrupp som sammanstrålar ett par gånger om året.

Huvudmålet är att öka förståelsen och vänskapen mellan representanter för de två religionerna.

– Vi diskuterar inte kontroversiella frågor utan fokuserar på det som förklarar oss. Vi behandlar teologiska frågor endast i upplysnings syfte, säger

Martin Fagerudd, kyrkoherde i Vanda svenska församling.

Enligt Fagerudd är det viktigt för hela lokalsamhället att de religiösa ledarna respekterar varandra och är personligt bekanta.

– Vi möts inte som kristna och muslimer utan som människor. Det är viktigt att kunna se människan bakom religionen och ideologin, säger Fagerudd.

Stilla nyfikenheten

I år består den muslimsk-kristna samarbetskommitténs huvudsatsning av en interreligiös diskussionskväll på vetenskapscentret Heureka. Temat för kvällen är fred – något som engagerar alla oberoende av religion eller nationalitet.

– De flesta muslimer och kristna är fredliga och vill bara leva ett vanligt liv som människor här på jorden. De militanta sinnade är i klar minoritet. Varför kan vi inte hjälpa varandra i stället för att gnabbas?

Diskussionsinläggen av två imamer och två kyrkoherdar hålls på finska och kommer eventuellt att tolkas till nå-

got annat språk – dock inte svenska.

– Det är finskan som är det gemensamma språket här, säger Fagerudd.

Tillställningen riktar sig till alla som är intresserade av möten över kulturella och religiösa gränser. Fagerudd hoppas att speciellt kristna som inte sedan tidigare känner en muslim eller vice versa ska dyka upp.

– Det här är en gyllene chans att stilla sin nyfikenhet och ställa de frågor man funderat över, säger Fagerudd.

Han påpekar att en förståelse för andra religioner inte är det samma som likriktning.

– För att kunna gå in i en religionsdialog måste man ha en stark kristen identitet. Den som är rädd för att utsättas för andra synsätt är kanske i grund och botten osäker på sin egen inställning.

Han påminner om att både kristna och muslimer tror på en levande Gud som är verksam här och nu.

– Religionen är en kraftkälla som ger livet mening och hjälper oss att uthärda även de svåraste prövningar. Tron, vad man än kallar den, ger en mening åt livet och tillvaron.

GEMENSKAPSVECKA

17–27.11 Firas som en vecka då kristna och muslimer möts.

Veckan har fått sin början i Frankrike och har spritt sig till Finland, Tyskland, Storbritannien, Belgien och Sverige.

I Finland ordnas mötesveckan för femte gången. Arrangör är arbetsgruppen Kirkko ja islam, som utsetts av Kyrkans utrikesråd, i samarbete med flera evangelisk-lutherska församlingar och muslimska samfund.

I Helsingfors ordnas en dialog med temat "Fred i islam och kristendom" i Masjid Al-Imam-moskén söndagen den 19.11 kl. 13.

I Vanda ordnas en öppen diskussion på vetenskapscentret Heureka den 17.11 kl. 18. Temat är fred och vad fred betyder för kristna och muslimer.

Mer info om temaveckan finns på www.semaineric.eu

UNDERSÖKNING FÖRSAMLINGSGRÄNSER

Tron sitter inte i orten

Förändringar i församlingsstrukturer påverkar inte medlemmarnas andliga liv. Det visar en undersökning som har gjorts av Kyrkans forskningscentral. Enligt undersökningen anser majoriteten av medlemmarna att församlingsgränserna är oviktiga för det egna andliga livet.

Det starkaste stödet för församlingsmedlemskap som baserar sig på bostadsort fanns bland församlingsaktiva över 55 år. Undersökningen genomfördes i fyra församlingar där strukturen förändrades 1.1.2009.

UNDERSTÖD MISSION

Tre organisationer mister sitt stöd

Missionsorganisationerna Folkmissionen, Såningsmannen och Sanansaattajat mister sitt stöd från Helsingfors och Vanda kyrkliga samfällighet. Anledningen till beslutet är att organisationernas linjedragningar inte överensstämmer med kyrkans officiella linje när det kommer till frågor som kvinnopräster och sexuella minoriteter.

Beslutet gäller för åren 2012–2014. Om organisationerna ändrar sina linje i tvistefrågorna kan de återfå sitt stöd.

Helsingfors samfällighet har redan tidigare dragit in stödet för SLEY och organisationens svenska systerorganisation SLEF eftersom de motsätter sig kvinnliga präster. Nu bestämde också Vanda kyrkliga samfällighet att inte fortsätta stöda de här missionsorganisationerna.

RÄTTELSE

Peter Lindbäck, som citerades i förra veckans KP, kommer från Saltvik och ingen anastans ifrån. Redaktionen beklagar felet.

3 FRÅGOR TILL

Stefan
Djupsjöbacka**I Johannes församling blandar man vatten i nattvardsvinet. Varför?**

– Det är en gammal, allmänkyrklig sedvänja att blanda ut nattvardsvinet med en liten mängd vatten. Teologiskt har den motiverats med en hänvisning till Kristi två naturer – den gudomliga och den mänskliga, som är förenade med varandra på ett oskiljaktligt sätt. Men bruket har också att göra med det som händer när den romerska soldaten stack hål i Jesu sida för att kontrollera att döden inträffat i samband med korsfästelsen, då ”det kom ut blod och vatten”, säger kyrkoherde **Stefan Djupsjöbacka**.

Har nattvardsvinets konsistens en teologisk betydelse?

– För själva nattvardsfirandet har konsistensen självfallet ingen avgörande betydelse. Nattvarden är giltigt oberoende av praxis. Men symbolspråkets djup kan framträda bättre när man förvaltar det allmänkyrkliga och ekumeniska arvet och också berättar om varför det görs just så.

Är det här en ”högkyrklig” sed?

– Det är ett ekumeniskt bruk som varit i bruk i alla stora kyrkor. Att bruket fallit bort i många församlingar hör ihop med en allmän missuppfattning som råder i vårt land gällande gudstjänstfirandet. Det som man kallar katolska eller ”högkyrkliga” bruk är egentligen gammal lutherdom medan det som uppfattas som luthersk gudstjänst egentligen är reformert och frikyrklig påverkan. Många fördomar beror på okunskap. I Johannes församling vill vi fira en högmässa på allmänkyrklig och ekumenisk grund. Vi själva står ju också för en mångfald i gudstjänstlivet.

SOFIA TORVALDS

Snart kan församlingsrådet välja herde

KYRKOMÖTET. I framtiden kan kyrkoherde väljas också genom indirekta val. Det nya valsättet antas slå igenom främst i stora församlingar.

TEXT: SOFIA TORVALDS

Av alla de beslut som fattades vid kyrkomötet förra veckan är ändringen i sättet att välja kyrkoherde antagligen det som tydligast kommer att synas i de vanliga församlingsmedlemmarnas vardag.

I framtiden har församlingarna möjlighet att välja mellan två alternativa sätt att välja kyrkoherde. Det första alternativet är att församlingsmedlemmarna väljer kyrkoherde genom direkt val – som tidigare. Det nya är att domkapitlet på begäran av församlingen kan besluta att kyrkoherden väljs genom indirekt val. Då väljs kyrkoherden endast av kyrkofullmäktige eller av församlingsrådet.

– Utvecklingen har gått mot indirekta val, tidigare valdes ju också kantarier och kaplaner i direkta val, säger stiftsdekan **Sixten Ekstrand**.

Han tycker det är bra att det nu finns två alternativa valsätt – det fanns också krafter som talade för att helt slopa möjligheten att välja kyrkoherdar i direkta val.

Ekstrand tror att de direkta kyrkoherdevalen kommer att finnas kvar också i framtiden framför allt i stiftets mindre församlingar.

– I små församlingar vill nog medlemmarna vara med och påverka.

Brist i ledarskap katastrof

I stora församlingar tror Ekstrand däremot att möjligheten att välja kyrkoherde också indirekt tas emot med tacksamhet. Det här på grund av att församlingsmedlemmar på basis av en provpredikan kan ha svårt att ta ställning till om kyrkoherdekandidaten faktiskt har de egenskaper som krävs för att leda många anställda och se till att det administrativa löper.

OM FÖRSAMLINGARNA väljer att gå in för indirekta kyrkoherdeval blir det färre turer till valurnan för de vanliga församlingsmedlemmarna. FOTO: KP-ARKIV/ JOHAN SANDBERG

– I en stor församling kan det leda till katastrof om de rätta egenskaperna saknas.

Enligt det beslut som kyrkomötet fattade kan församlingen anhålla om indirekta val. Anhållan ska godkännas av domkapitlet. Kan man tänka sig att domkapitlet skulle säga nej till en sådan anhållan?

– När det gäller tjäns-

teutnämningar och förordnanden har domkapitlet i allmänhet nog litat på församlingens sakkunskap, säger Ekstrand.

Inskränkningar i demokratin när det gäller kyrkliga val faller inte alla församlingsmedlemmar på läppen. Finns det risk för att beslutet väcker ett rasmaskri ifall många stora

församlingar går in för indirekta kyrkoherdeval?

– Risken finns, seden är så inrotad. Folk vill vara med och påverka. Vi får vänta och se och tänka om ifall lösningen inte fungerar, säger Ekstrand.

Inget diakonatbeslut

En fråga som diskuterats sedan 70-talet och som kyrkomötet – igen – tog ställning till förra veckan är frågan om diakonaten. Diakonatfrågan handlar om huruvida det behövs ett ämbete vid sidan om prästämbetet som skulle ge vissa yrkesgrupper inom kyrkan rätt att till exempel predika eller dela ut nattvard. Diakonatfrågan sändes till Kyrkostyrelsen för ny beredning.

– Det här kyrkomötet kan ännu inte fatta beslut om frågan, menade lagutskottets ordförande **Pirjo Pyhäjärvi** och hänvisade till att det ännu finns teologiska frågor att lösa.

Det lär ändå finnas en enighet om hur man ska gå vidare.

Mässa på teckenspråk

Kyrkomötet beslöt också göra en ändring i kyrkolagen som gör det möjligt för utlänningar utan hemkommun att bli medlemmar i kyrkan. Kravet är då att personen deltagit i församlingens verksamhet i minst tre månader.

Förra veckan godkändes dessutom en översättning av mässa, jordfästning och dop på finlandssvenskt teckenspråk. Kyrkostyrelsen fick i uppdrag att ge ut översättningarna.

– Det är viktigt att man får fira andakt på sitt eget språk, sa biskop **Björn Vikström** då han i egenskap av ordförande för handboksutskottet presenterade betänkandet för plenum.

Vikström konstaterade också att det handlar om ett språk som redan finns men som nu blir dokumenterat.

– Det var nytt för mig att det finlandssvenska teckenspråket är närmare släkt med det finska teckenspråket än med det sverigesvenska, sa Vikström.

Finlandssvenskt teckenspråk är Nordens minsta minoritetsspråk och används dagligen av cirka 300 personer – hörande familjemedlemmar medräknade.

**SIMHALLEN
ÄR ÖPPEN**

Helgdagar ändrar öppethållningstiderna

Biljettförsäljningen avslutas 1 h 15 minuter före stängning.

MÅN, ONS, FRE 06:00 - 21:00**TIS, TO 08:00 - 22:00****LÖR 10:00 - 18:00****SÖN 08:00 - 18:00****MÅN, ONS, FRE 06:00 - 09:00 MORGONSIM****Välkommen med på vår resa till****Almuñécar 14–22.1.2012**

En perfekt start på det nya året med spanska solkustens värme, gemenskap, upplevelser, boende på högklassigt hotell, god mat, vila och glädje. Möjlighet att delta i utfärder varje dag, bland annat till Alhambra, Gibraltar, Nerja, Malaga och Ronda. I priset på 880 € ingår flyg, logi på 4-stjärnigt hotell 8 nätter i dubbelrum, frukost och middagsbuffé varje dag.

Mera information och anmälningar:

Kalle Sällström, tfn 050-3562 475, kalle.sallstrom@forsamlingsforbundet.fi.

Researrangör: Församlingsförbundet**Teknisk arrangör:** Göran Sundqvist – Travelpartner

1 300 körkilometer på resa till vänförsamlingen

Avfärden gick från församlingens hemmet i Terjärv fredagen den 30.9 med cirka 50 ivriga resenärer ombord inklusive kyrkokören, under befäl av kaptenen Lindh.

Lördagen inleddes med besök i Gammelstads kyrkstad med Nederluleå kyrka. Kyrkstadens, cirka 10 km utanför nuvarande Luleå, har troligen uppstått som ett resultat av flera sammanlänkande faktorer; de långa avstånden till kyrkan, handelsmännens behov av övernattningsbodar vid dåtida marknadsplatser, kyrkstallarna, där hästarna stod medan allmogen deltog i gudstjänsten samt inte minst befolkningens skyldighet att regelbundet besöka kyrkan. Hela kyrkstadområdet finns på Unescos lista över särskilt värdefulla historiska objekt. 408 stugor uppdelade på 553 kammare antas ha börjat byggas på 1500-talet. Fångelse, sädesmagasin för nödår och butik fanns även på området. I dag är Gammelstad en levande kyrkstad med restauranger, butiker och pittoreska gränder mellan husraderna.

Vi kunde konstatera att Nederluleå kyrka har en rik inredning och interiör. Igenmurade skottgluggar och

en utsiktsslucka i östra gaveln vittnar om att kyrkan använts som befästning i orostider. Triumfkrucefixet inne i kyrkan drar turister i midsommartid, då den nedgående solen belyser

krucefixet och gör det till en upplevelse i rött.

Terjärv kyrkokör sjöng i kyrkan och komminister Lindahl höll en kort andakt. Han påminde bland annat om att fastän kyrkan är gammal och fin så är kyrkbyggnaden i sig ingenting värd om inte människorna samlas där till nattvardsfirande och gudstjänst. Först då blir kyrkan levande! Vi sjöng unisont psalmen "Gammal är kyrkan ..."

Nu gick färden mot Skellefteå med snabblunch i Byske. Inkvarteringen för vår resegrupp var bokad i kursgården Luleå Stiftsgård strax utanför Skellefteå. En prostgård med anor genom århundraden, med vacker trädgård, ett kurscenter och vackert läge vid Skellefteå älv. Kursgården utgör numera centrum för kurser och fortbildning, upplägget kan till vissa delar jämföras med verksamheten i Lärkkulla.

Det berättas att år 1945 när kriget i Finland var över, kom grupper av nordfinska flyktingar till bygden. Prost-

TERJÄRV KYRKOKÖR på församlingsresa till vänförsamlingen Bureå i Sverige. Här i Nederluleåkyrka. FOTO: MITA GRAHN

gården blev då ett "kriscentrum" där bland annat insamlade kläder och skor delades ut till behövande. Kärlek och giftermål mellan finska flyktingar och lokalbefolkningen var inte ovanligt. Bl.a. Terjärvkyrkoherden Timo Saitajoki hittade sin livskamrat i byn Västra Hjoggböle.

Söndagsmorgonen inleddes med en kraftig frukost

i Prostgårdssalongen med bland annat ovanligt löskokta ägg. Vi anträdde bussen med sikte på Bureå kyrka med högmässa och sång av vår kyrkokör. Kyrkoherde Timo Saitajoki predikade vid högmässan.

Efter kyrkobesöket bjöd Bureå församling på avskedskaffe med smörgåsar i församlingens hemmet. Bl.a. träffade vi Terjärv bördi-

ga Taina (Kaustby) och Börje Bexar. Det konstaterades också att Terjärv kyrkokör besökte Bureå år 1980 och att Bureå kyrkokör kom på svarsvisit 1983 då församlingens hemmet i Terjärv tog i bruk sin nybyggda del. En rya/väggbonat tillverkad av Linnea Forsén visades upp som erhållen gåva från tidigare kontakter. Som ny gåva överlämnades till Bureå församling en tavla med ladumotiv gjord av Sixten Ahlsved.

Alla närvarande var eniga om att kontakterna mellan vänförsamlingarna kunde vårdas oftare än med 30 års intervaller.

Hemfärden till Terjärv påbörjades vid middagstiden En färd, ett veckoslut om-

fattande 1 300 körkilometer, fyllt med upplevelser och intryck i stora mått.

TEXTEN ÄR INSKICKAD AV KARL-GUSTAV GRAHN FRÅN TERJÄRV

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN FÖRSAMLING

Vill du ha Kyrkpressen?

Tack vare de lutherska församlingarna når Kyrkpressen varje vecka 109 000 hem.

Om du inte tillhör dem som får tidningen via församlingen, kan du prenumerera på Kyrkpressen som privatperson. Du kan

även ge en gåvoprenumeration till någon som inte får den.

Ring **09 61261550** eller skicka e-post till prenumeration@kyrkpressen.fi

Priset för en privatprenumeration år 2012 är 62 euro. (moms 9% tillkommer)

Tinnituskurs

Plats: Hotell Victoria i Tammerfors
Tipunkt: 26-28.1.2012
Målgrupp: Personer med tinnitus
Anmälan: senast 28 november 2011 till Svenska hörsselförbundet
Pris: 60e (inkl. kost, logi och program)

Avslappningskurs med yoga

Plats: Runsala Spa, Åbo
Tipunkt: 23-25.3.2012
Målgrupp: vuxna hörselskadade
Program: Yoga och avslappning
Anmälan: senast 23 januari 2012 till Svenska hörsselförbundet
Pris: 80e (inkl. kost, logi och program)

Har Du nedsatt hörsel, hörapparat, tinnitus, Ménières sjukdom eller annan hörselskada?

Kom med på en

grundkurs

Plats: Norrvalla Rehab Center
Tidpunkt: 7-11.5.2012, uppföljning av kursen arrangeras 13-14.9.2012
Målgrupp: vuxna hörselskadade.
Kursens mål: att ge deltagarna kunskap om hörselskador och hörhjälpmedel.

Anmälan: senast 7 februari 2012 till Svenska hörsselförbundet rf.
Ansökningsblankett: finns på alla Folkpensionsanstaltens byråer (KU102r) samt kan beställas från Svenska hörsselförbundet. Ansökan och B-intyg (läkarens utlåtande med rekommendation för anpassningskurs) skickas till Svenska hörsselförbundet.

Kursen arrangeras med stöd av Folkpensionsanstalten och är avgiftsfri för deltagarna.

Svenska hörsselförbundet rf

Svenska hörsselförbundet rf
Kajaniemigatan 3 B 13, 00100 Helsingfors
Tfn 09-663 392, fax 09-684 6311, nora.stromman@horsesel.fi

TRE GENERATIONER tjejer runt köksbordet minns hur det var när lillasyster Sofia föddes och inte var helt frisk.

Mormor till ett specialbarn

STÖDGRUPPER. När ett nyfött barn är allvarligt sjukt behöver föräldrarna mycket stöd. Men vem ska trösta mormor?

TEXT OCH FOTO:
NINA ÖSTERHOLM

När Sofia föddes var hennes matstrupe delad och hon hade fem hål i hjärtat.

– Det var förstås en chock för oss föräldrar. Den hösten är det tyngsta tiden jag haft i livet, säger **Michaela Enholm-Suvilehto**.

Utöver professionell hjälp har hon fått mycket stöd av sinegen mamma **Helena Enholm**.

– Som Sofias mormor har jag på sätt och vis två roller. Dels som mormor till ett specialbarn, dels som mamma till en dotter med ett specialbarn. Hos mig samsas oron för det lilla barnet med oron för hur mitt eget barn ska orka.

Tungt ansvar

Efter två månader på sjukhus fick Sofia komma hem.

– Jag väntade så på att få hem min flicka och förstod inte att då började den verkligt tunga tiden, säger **Enholm-Suvilehto**.

Eftersom Sofias matstrupe var nyopererad och funktionshindrad gick all koncentration åt till att få mat i henne. Hon skulle sondmatas långsamt, medicineras och vårdas dygnet runt.

– Jag försökte hjälpa till så mycket jag kunde men föräldrarna ville inte riktigt ge över ansvaret för Sofia till någon annan, berättar **Helena Enholm** och får medhåll av dottern.

– Visst var det så. Sofias vård fyllde hela mitt huvud och jag vågade inte låta någon annan sköta henne.

Hon är ändå tacksam för att mormor inte blev sårad utan ständigt fanns tillgänglig för samtal och stöd, också för Sofias storasyster **Annette** som var drygt två år när Sofia föddes.

– Det är klart att jag ställ-

de upp med allt jag kunde, säger **Helena Enholm**.

Någon som förstår

Det gick ett halvår, sedan rasade **Michaela Enholm-Suvilehto** ihop. Det tunga ansvaret och vården av Sofia gav henne panikattacker. Som tur fanns professionell hjälp att få.

– Av min psykiater fick jag också höra om **Bamsegruppen**, ett nätverk för föräldrar till barn med specialbehov. I gruppen har jag funnit både förståelse och gemenskap.

Nu har **Bamsegruppen** utökat sin verksamhet med två nya grupper, en helt egen grupp för pappor till specialbarn och en grupp för mor- och farföräldrar. **Helena Enholm** har deltagit i några träffar.

– Vi har varit omkring tio personer som mött upp. Efter något inledande föredrag har det blivit fri diskussion och det har varit väldigt givande. Vi delar alla samma känsla: oron över hur våra egna barn ska orka.

Också rollen som mormor har hon delvis fått omdefiniera. Det går inte att tränga

sig på och säga hur man ska sköta ett sjukt barn.

– Ändå vill man ju hjälpa så mycket som möjligt. Det är en fin balans i att finnas där men inte vara påträngande.

Vad har du för hälsningar till andra mor- och farföräldrar med specialbarn?

– Stå vid sidan och låt föräldrarna veta att du kommer ögonaböj om det behövs. Visa att du finns där för dem om och när de behöver dig.

Michaela Enholm-Suvilehto å sin sida uppmanar föräldrar till specialbarn att våga be om hjälp.

– Du är inte ensam. Ge dig själv tid att anpassa dig till vardagen med ett sjukt barn. Våga be om hjälp särskilt i början. Allt är värst i början men det blir bättre. På något sätt ordnar sig allting.

Mera info på www.bamsegruppen.org eller i **Bamsegruppen** på facebook. Mera information om **Bamseträffar** för anhöriga fås av gunn.eriksson@elisanet.fi. Tfn: 050 352 4875

VÅGA FRÅGA

Också prästerna har utvecklingssamtal

BO-GÖRAN ÅSTRAND är kyrkoherde och svarar på läsarfrågor om tro och kyrka.

Man hör ofta talas om samarbets-svårigheter inom kyrkan. Vad görs för att trivseln ska öka bland dem som är anställda i församlingarna? Har de utvecklingsdiskussioner med sina förmän och får de veta hur de har lyckats med sin arbetsinsats och hur de kan utveckla den? Får präster, kyrkoherdar och biskopar någon utbildning i arbetsplatsfrågor?

Kyrkan har en stor resurs i de anställda. Att ta hand om dem och se till att de trivs är viktigt. Varje anställd behöver bli sedd och hörd. Så att

sätta tid på att gemensamt diskutera arbetsangelägenheter och planera tillsammans är väl använd tid. Det här gör man också regelbundet i de flesta församlingar.

Den som är anställd behöver också tid för att arbeta med sig själv, exempelvis genom olika kurser och fortbildningar. Inom kyrkan tycker jag att man har blivit allt bättre på det här. Varje år sammanställs ett rätt så mångsidigt utbildningshäfte för oss som arbetar inom **Borgå** stift. Att få delta i en bra kurs kan betyda att trivseln och motivationen ökar.

Det så kallade utvecklingssamtalet, som går ut på att förmannen och den enskilde medarbetaren diskuterar arbetet, har blivit vanligare de senaste åren. Vid en samling i höst uppgav många av stiftets kyrkoherdar att man ordnar utvecklingssamtal någorlunda regelbundet. Endast en liten del hade inte alls hållit sådana. Från stiftets sida har man gett modeller för hur samtalen kan genomföras.

Arbetshandledning är något som kan erbjudas åt kyrkans anställda tack vare att rätt många har utbildat sig till handledare inom kyrkan. Man kan få både enskild handledning och handledning i grupp. Att gå i handledning kan vara en process som tar två år i anspråk, men som helt säkert ger utdelning. Det är också rätt vanligt i dag att man går en sådan handledning efter att först ha jobbat ett tag och skaffat sig erfarenheter som man kan diskutera.

Präster, kyrkoherdar och biskopar har möjlighet att få utbildning i arbetsplatsfrågor. Minimikravet för kyrkoherdar i dag är att man har en examen i församlingsledarskap. Det är en grundläggande kurs som ger en bra grund. Från den kan man sedan bygga på med kyrkans ledarskapskurser som följer ett visst schema. Nya kurser startar med jämna mellanrum och av egen erfarenhet vet jag att det lönar sig att gå dem. Men jag märker att man nog inte blir färdig med utvecklingen av sitt ledarskap och att det inte alltid är lätt. Då är det bra att få ha goda medarbetare vid sin sida.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller **Kyrkpressen**, Mannerheimvägen 16 A 9, 00100 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN NINA ÖSTERHOLM

Kvinnan i refrängen

"Du är som kvinnan i refrängen som man skriver sånger om. Du är som ämnet på en bra bok, som från någon film ... Du får mitt sinne att flyga, jag klarar allt med dig."

Finska favoritgruppen sjunger om drömkvinnan och jag inser att jag aldrig kommer att gifta mig med söta **Hannu Lepola** från **Rajaton** – jag passar inte in på hans beskrivning av "Kertosäkeen nainen" (kvinnan i refrängen).

För att räcka till både bok- och filmstoff behö-

ver man nog antingen vara smärtsamt vacker eller väldigt begåvad, eller kanske jättesnäll – helst sjunga bra också. Det är nog tungt att vara en "refrängkvinnna".

I den här tidningen berättar **Gerd Snellman** om den laestadianska kvinnan och hurdant kall hon känner in-

för livsuppgiften. Snellman har doktorerat i ämnet och visar att laestadianska kvinnor är mest som alla andra men med ett särskilt "kall till moderskap". Men **Snellman** säger också att det finns kvinnor i rörelsen som känner kall att jobba, att forska och doktorera, så

som hon själv gjort. Olika vägar verkar alltså vara okej så länge man följer kallet. Men tänk om man inte hör något kall? Tänk om man bara hör refrängen på "Kertosäkeen nainen"? Jag tror att det finns otroliga förväntningar att leva upp till i dag, alldeles sär-

skilt för kvinnor. Det finns miljoner val att ta ställning till, miljoner alternativa vägar.

Det som tröstar är att det finns någon som redan skrivit mitt namn i en alldeles egen refräng. Att jag är kallad vid namn att bara vara jag.

DOKTORSDISPUTATION. Skillnaden mellan den laestadianska kvinnan och kvinnan i övrigt är inte så stor som myterna låter förstå. Nu är den laestadianska kvinnan föremål för forskning. Gerd Snellman har doktorerat i teologi.

Kallad att doktorera i teologi

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Kallelsen tillsammans med tradition och identitet är de tre begreppen **Gerd Snellman** analyserat i sin avhandling. Hon disputerade i kyrkohistoria i Jakobstad i lördags.

– Jag har föga överraskande kommit fram till att de laestadianska kvinnorna är mycket viktiga i traditionsförmedlingen inom rörelsen. Men det har varit spännande att se hur saker hänger ihop och att se utvecklingen.

Visst påverkas också den laestadianska traditionen av samhällsutvecklingen.

– Den är inte så oföränderlig som många kanske hoppas och tror. Vi står i ett korsdrag mellan samhälle och kyrka och vi påverkas av utvecklingen där.

I arbetet med avhandlingen *Sions döttrar. De laestadianska kvinnorna som traditionsbärare i norra svenska Österbotten åren 1927–2009* fann Gerd Snellman också sådant som förvånade henne.

– Något som överraskade var att det finns en del ensamhet. Att man kan vara ensam trots att man har en stor familj, säger hon.

På den punkten har hennes forskning redan burit en del frukt. I bönehusen i nejden samlas kvinnor numera regelbundet för att möta just det behovet.

Kallelse till moderskap

I avhandlingen kommer kallelsen in som en del fråga gällande hur traditionen förmedlats vidare.

För avhandlingen har Gerd Snellman intervjuat nitton kvinnor och tre män och studerat vad som skrivits om ämnet i Sions Missionstidning.

– De laestadianska kvinnorna har känt en kallelse till moderskapet och allt som hör till det, säger hon. Men kallelsen är ju individuell och det finns också de som känt kallelse till förärvsarbete.

Snellman ser att det på sätt och vis finns en laestadiansk kallelselära.

– Det blir lite traditioner, lite Bibel, lite Luther, lite Laestadius och lite influenser från bland annat den karismatiske rörelsen och samhällsutvecklingen.

– De laestadianska traditionerna kan vara ganska specifika. Men jag har också konstaterat att de inte skiljer sig så mycket från andra väckelserörelsers

tradition beträffande de etiska föreskrifterna. Skillnaden syns mest på den tröga förändringsbenägenheten inom laestadianismen.

När det gäller arbetsfördelningen i hemmet ser Snellman att man följt samhällsutvecklingen.

– Förr skötte kvinnan det som fanns inom hemmet och mannen det som fanns utanför. Nu har nog jämställdhetstänkandet rotat sig också inom rörelsen. Att papporna kommit mera in i bilden är en nödvändighet, kvinnan kan inte klara av att sköta allt.

Hon ser också en skillnad mellan generationerna.

– De äldre kvinnorna jag intervjuade var glada över att det blivit annorlunda nu jämfört med när de var unga.

Biblisk förankring ger auktoritet

Snellman säger att det har varit intressant att diskutera jämställdhet och arbetsfördelning och hur man lägger in olika saker i begreppen. De yngre kvinnorna lade bland annat in rätten till fritid. För dem var det viktigt att kvinnan och mannen fick varsin ledig kväll att göra vad de vill på.

BÖNEHUSET I Skutnäs är som ett andra hem för Gerd Snellman. Det är också här hon vill ha en tydlig biblisk undervisning om könsrollerna.

– Det som skiljer laestadianismen från samhället i övrigt är synen på ledarskap. Det finns de som uttryckligen tycker att mannen ska vara hemmets andlige ledare. Men mannen kan inte bestämma bara för att han är man. Kan han å andra sidan sin Bibel så bra att han kan förankra sitt ledarskap i den auktoriteten så är han värd ledarskapet.

– Men det finns också kvinnor som medger att det här är en idealbild som inte överensstämmer med verkligheten. Det finns kvinnor som också har det andliga ledarskapet i hemmet. Precis som i samhället i övrigt.

De flesta artiklar som handlar om barnfostran i Sions missionstidning vänder sig till bägge föräldrarna.

– Men i praktiken var mödrarna åtminstone tidigare mera närvarande i hemmet så fostran låg självklart mera på kvinnans ansvar.

Man har betonat det goda föredömet som etnologer kallar beteendeförmedling. Där har man fäst speciell uppmärksamhet vid kvinnors beteende.

– Det ser man i nekrologerna där moderskapet betonas på ett annat sätt

när det gäller kvinnor jämfört med vad som skrivs i en mans nekrolog.

Bönehuset är mannens scen

Snellman ser det som en medveten arbetsfördelning att kvinnan undervisar i hemmet och mannen i bönehuset.

Det har gjorts en progradu avhandling om Esikoiset, det vill säga västlaestadianerna, i vilken det konstateras att de uppgifter kvinnorna har i hemmen har de också i bönehuset.

– Det betyder inte att kvinnorna nedvärderas i bönehuset. Moderskapet värderas högt och i det konungliga prästerskapet är man könsneutral. Det betyder att alla roller är lika viktiga. Det är inte sämre att koka kaffe än att predika. Men det håller knappast alla kvinnoforskare med om.

Nu tar kvinnan plats i bönehuset om söndagsskollärare.

– Den uppgiften var självklar för kvinnorna i den tidiga laestadianismen men den har fallit bort på vissa ställen under resans gång.

Mer undervisning behövs

Gerd Snellman efterlyser mera biblisk

”Något som överraskade är att det finns en del ensamhet. Att man kan vara ensam trots att man har en stor familj.”

Gerd Snellman

undervisning om kvinnans och mannens roller.

– Jag är rädd att man dras med i de samhälleliga jämställdhetsdiskussionerna på fel sätt. Det handlar inte om diskuterar utan om respekt. Risken är att man lyssnar alltför mycket på feminismen utan se vad det står i Bibeln. Rollfördelningen är lite otydlig. Om kvinnans roll är att föda och fostra barnen så kommer det att behövas mycket mera stöd från bönehuset. Man måste kunna motivera det bibliskt.

Hon ser att utvecklingen började då preventivmedelsboomen kom på femtiotalet. Då började de laestadianska familjerna sticka ut på grund av sina storlekar.

– Då var den sociala identitet starkare inom rörelsen. Man höll ihop mera då. Nu är den individuella identiteten starkare.

Ny verklighet kräver nya former

Snellman efterlyser en fördomsfri ”brainstorming” kring vad man kunde göra inom rörelsen.

– De äldsta personerna som jag intervjuade minns barndomstiderna då

släktingar kom cyklande och man samlades för självavårdssamtal, inte för att diskutera kyrkopolitik.

De spontana mötena och andakterna i hemmen har försvunnit. Man besöker inte varandra längre.

– Det betyder att vi antingen måste arrangera mötena eller helt avstå från dem. Verksamheten har blivit en del av identiteten och därför har den cementerats.

Nu anser Gerd Snellman att man måste anpassa sig till den nya verkligheten och ta nya former av verksamhet till prövning.

– Vi vet ju att familjerna behöver stöd.

Har du i samtalen upptäckt att kvinnorna förtrycks inom rörelsen?

– Inte bland dem jag intervjuat. Men jag har andra roller i bönehusföreningen så jag känner till att det finns förtryck. Men ligger utanför min forskning.

Väntar på besked av Gud

Gerd Snellman har forskat på heltid sedan 2008. Hon började studera teologi 1999.

– Det var ett uttryck för min fyrtioårskris. De sju första åren studerade jag vid sidan om arbetet. Men när jag skulle

börja skriva avhandlingen ansökte jag om och fick ett stipendium.

Men det var ingen självklarhet att doktorera.

– Jag var osäker på Guds vilja. Jag bad för saken och fick ett tydligt bönesvar. Visst var det en kallelse. Nu vet jag inte vad jag ska göra. Jag tror att Gud har sina planer och jag väntar med spänning på att se vilka de är.

Ska du bli präst?

– Nej, den frågan har jag inte behövt ta ställning till. Den kallelsen har jag inte.

Kan en kvinna bli präst?

– Det är en intressant fråga. Jag tror inte att Gud ursprungligen menat det så. Men vem är jag att bedöma det någon annan upplever som sin kallelse.

Nu vill hon se en väckelse, inte bara bland laestadianerna utan också i kyrkan.

– Jag vill se starka bibeltroende kvinnor och män växa fram, kvinnor och män som funnit sina roller och är trygga i dem. De kan föra Guds rike framåt, säger hon.

KLOSTERLIV. Syster Veronica kände att Gud ville henne något redan då hon var barn. Nu är det femtio år sedan hon gav sina klosterlöften. Livet som nunna har fört henne till Sverige, där hon fått lära sig ett och annat både om tussilago och påslakan.

Hon valde den stora kärleken

TEXT: SOFIA TORVALDS

FOTO: MAO LINDHOLM

Hon är en kvinna med snabba rörelser och uppmärksam blick och hon ser betydligt yngre ut än hon är. Syster Veronica har just anlänt till Helsingfors och beklagar sig över sitt usla lokalsinne. Den här gången lyckades hon ta sig till Studium Catholicum på Riddaregatan tack vare en busschaufför från Elfenbenskusten. Hans arbetstur var slut då han kört bussen från flygfältet till centrum och då tog han sig tid att följa syster Veronica ända fram. Båda var glada över att få tala franska.

– Tänk, berättar hon, han läser inte kartor över huvudtaget. Alltid när han får en ny rutt som han ska köra lär han sig den genom att promenera längs den om nätterna.

Det är just de vardagliga mötena med människor som syster Veronica glatt sig mest över under sina år som nunna. Hon har mött väckelsepredikanter, missbrukare, prostituerade och människor som vill bli döpta men aldrig hört talas om Jesus – och i varje möte har en gemensam förundran växt fram.

Den större kärleken

Vad vet vi lutheraner om ett liv som nunna – ett helt liv som nunna? Inte mycket. I vår föreställningsvärld blir nunnan räddad undan ett liv i kloster av kärleken i form av en kapten von Trapp så där som Maria i *The Sound of Music*. Syster Veronica berättar uppgivet om en medsyster som ställde upp på intervju i svensk teve bara för att få se programmet rubricerat med orden "Tjejen som valde bort kärleken".

– Hon har inte valt bort kärleken, hon har valt den stora kärleken. I vår tid har kärleken reducerats till sex, men kärlek är mycket mer än så.

Syster Veronica är i Finland dels för att berätta om sitt liv, dels för att leda en retreat på retreatgården Snoan i Lappvik. Hon bor sedan många år tillbaka i en ekumenisk klosterkommunitet på S:t Davidsgården i Rättvik i Sverige och leder retreat och meditationskurser.

Vägen till meditationsledare i Dalskogarna har varit lång. Den började hemma i Frankrike när hon var barn. – När jag kände ett kall för första gången var jag sex eller sju år.

Syster Veronica hade en moster som var dominikansyster och en gång häl-

"Att umgås med dem kändes ibland som att spela pingis: jag kastade bollen men den kom aldrig tillbaka. De blev rädda när jag hade mina utbrott och jag förstod inte varför de inte sa vad de tyckte." Syster Veronica beskriver kulturskillnader i kloster.

sade familjen på henne i ett kloster utanför Paris. Det var Stilla veckan och klostret hade byggt upp en korsväg i trädgården.

– Vid en av stationerna fanns en kvinna som hette Veronica, hon som torkade Jesu ansikte. Jag hette inte Veronica då, men jag kände att det handlade om mig. Det är svårt att beskriva en sådan andlig erfarenhet.

Sedan glömde hon den där scenen i klosterträdgården. Men den fanns kvar någonstans inom henne. Följande tydliga kallelse kom under en familjemissa då hon var 13 år.

– Jag uppfylldes av en stor glädje och ett ljus. Det fanns ingen tvekan i mig.

Men när det blev vardag igen fanns det ingen att tala med. Hon gick i en skola där man aldrig talade om religion. – Det var svårt. Glädjen försvann.

I gymnasiet bytte syster Veronica till en skola med dominikansystrar som lärare. Blåögd som hon var trodde hon att hon nu kommit till ett ställe där alla lärarna var helgon.

– Det var en illusion! skrattar hon men tillägger att det fanns en syster där som öppnade bönelivet för henne. Hon fick gå på en föreläsning om teologin och filosofen **Thomas av Aquino**.

– Jag var som en svamp! Jag tror jag var den enda som lyssnade, de andra satt och läste romaner i hemlighet ...

En droppe i havet?

Senare läste hon nobelpristagaren **Rabindranath Tagore** och fascinerades och skrämdes av tanken att bara vara en droppe i havet. Skulle hennes jag upplösas om hon gick i kloster? Skulle hon försvinna i Gud? En av systrarna i skolan skrev ner några ord från Jesaja: *Var inte rädd, jag har friköpt dig, gott dig ditt namn, du är min ...*

– De orden förvandlade mitt liv. Jag förstod att det handlade om kärlek, inte om att försvinna i havet.

När hon var 20 gick hon i kloster. De två första åren var underbara. Hon studerade **Johannes av Korset**, **Thomas av Aquino**, **Katarina av Siena**. Åren var som en enda lång retreat. Men efter två år av så mycket andlig näring släcktes ljuset.

– Jag gav mina klosterlöften och min första uppgift blev att undervisa i tyska. Jag tveklade aldrig på min kallelse, men det var svårt.

För att hårda ut med lärarlivet i Paris drömde hon om Sverige. Att det handlade om just Sverige berodde på att hon

läst om Nils Holgersson som barn, och den boken gjorde ett outplånligt intryck på henne. Efter tio år fick hon veta att dominikansystrarna i Sverige behövde hjälp. Ville hon åka?

– Det var fantastiskt!

Hon kom till Stockholm efter en lång tågresä klockan åtta en vårkväll. Alla människor log, det var vår! Hon som kommit från behagliga tjugo plusgrader i Paris förstod ingenting. Hon skakade på huvudet när systrarna i Sverige förundrades över de första ynkliga blommorna: tre tussilagon. En annan syster från Frankrike sa: efter tio år här kommer du att vara lika förtjust.

Spela pingis

Att lära sig ett nytt språk är inte så svårt, men att lära sig en ny kultur kan vara knepigare. Under den första julen i Sverige utökades ordförrådet med "julgran", "jullöpare" och många andra ord. Sedan blev det påsk och då skulle det vara "påsklakan". Hon lärde sig: nya lakan till påsk alltså.

– Det räckte många år innan jag förstod att det inte handlade om påsklakan utan om påslakan.

Efter en tid i Stockholm flyttade hon till Värmland för att finnas till för de 300 katolikerna i länet. Det var ett spännande och kreativt jobb. På 80-talet bildade hon och tre andra dominikansystrar en kommunitet i S:t Davidsgården i Rättvik. Hon var den enda som inte var svenska.

– Det var svårt. Att umgås med dem kändes ibland som att spela pingis: jag kastade bollen men den kom aldrig tillbaka. De blev rädda när jag hade mina utbrott och jag förstod inte varför de inte sa vad de tyckte.

Hon träffade kristna från många andra samfund. Småningom hittade till och med pingstvännerna till Rättvik.

– Jag fick lära mig att lyssna mycket och att lyssna i tro och tänka att den helige Ande verkar i troende på olika sätt.

När den karismatiske väckelsen svepte över Sverige gick hon på ett möte med en amerikansk väckelsepredikant. Hon satte sig intill en präst som också såg lite reserverad ut. Men amerikanen kom genast fram till dem och frågade om de ville ta emot den helige Ande.

– Prästen sa nej, jag sa jo! skrattar hon.

Det är vackrare

I slutet av 80-talet sändes hon, till sin stora besvikelse, tillbaka till Paris. Då hade hon bott i Sverige i 18 år. Omgiv-

ningen hade svårt att förstå vilken stor omställning det var för henne, hon kom ju tillbaka till sin egen stad, till sin egen kultur. Dominikanernas kyrka i centrum av Paris finns vid en liten gågata med många porraffärer och mycket prostitution och missbruk. De prostituerade inbjöds till böner och måltider och de berättade om sina liv.

– Då lärde jag mig att man inte behöver ge dem pengar, det viktigaste är att man ser dem, att man inte går förbi.

Småningom flyttade hon till en liten kommunitet norr om Paris och fick ansvar för församlingens dopundervisning. Där träffade hon en ung kvinna, **Stephanie**.

– Hon ville döpas för att kunna gifta sig i kyrkan, men hon hade aldrig vågat sig in i den kyrka där hon ville gifta sig. När jag frågade varför hon vill gifta sig där svarade hon: För att det är vackrare.

– Hon menade inte bara den vita klänningen, hon menade "för att världen är större". Men hur säger man det när man inte har några ord?

Stephanie hade aldrig hört talas om Jesus eller läst Bibeln.

– I Frankrike är det möjligt, säger syster Veronica torrt.

Stephanie inledde sina studier med stor iver. Hon fick låna en bibel, studerade omsorgsfullt de stycken hon fått i läxa. Hon sade sig inte förstå allting hon läste, men hon ville gärna lära sig.

– Det var fantastiskt att höra de här människorna som aldrig läst Bibeln tala om den. Texten talade direkt till dem. De var de som lärde oss!

Syster Veronica återvände till Sverige år 2000 och fick aldrig veta om Stephanie blev döpt och gifte sig i kyrkan till slut. Men hon fick vara med då Stephanie blev mottagen i kyrkan som katekumen. Det är en stark ceremoni som handlar om att öppna sina ögon och öron för det andliga.

– Hon bankar på kyrkdörren och får frågan: Stephanie, vad vill du? Och hon säger: Jag vill ta emot dopet och det eviga livet. Man leder henne in i koret. Man säger: Stephanie, jag tecknar din pan-na med korsets tecken så att du förstår Guds tankar. Stephanie, jag tecknar dina ögon med korsets tecken så att du ser vad Gud gör i ditt liv. Stephanie, jag tecknar dina öron med korsets tecken så att du hör Guds röst ...

När hela Stephanie är tecknad med korset ger hon sig ut i världen med sinnen som också uppfattar tecken från Gud. Världen är större än den var innan.

SYSTER VERONICA bloggar regelbundet på adressen sveronica.blogspot.com/

ELLIPS

Övning ger färdighet

Som lutheran börjar man lätt snegla avundsjukt på andra kyrkosamfundstrevligheter. Att aj vad dom har det kiva där i pingstkyrkan, en sådan innerlig tro på Guds gåvor. Och attans vilket djup i den ortodoxa kyrkan, där talar dom minnsann inte sönder saker. Det finns stunder då man önskar att också lutherska biskopar kunde le och hänvisa till mysteriet då de får riktigt kvistiga frågor.

Och katolikerna sedan, de har så underbara ritualer att hjärtat riktigt längtar efter dem. Ibland törstar den lutherska själen efter skönhet så att den känns flämtande och förkrympt.

Mycket av allt det där är yta. Men en sak som det är riktigt synd att vi lutheraner inte har är kloster.

På uppslaget här innan berättar dominikansyster Veronica om sitt liv. Hon har skrivit några böcker om det hon jobbat mest med: dopundervisning och bön. När jag bläddrar i hennes bok *Vägar till bön* (Artos 2008) tänker jag hela tiden på vilken rikedom det finns i en kyrka som har haft så många människor som satsat hela sitt liv på att be, lära andra människor att be och försöka komma närmare Gud.

I morgontidningen kan man ibland läsa om folk som har titeln "styrelseproffs". De flesta känner brukar sitta i styrelser på fritiden, men om man satsar hårt på styrelseuppdragen gör man det antagligen bättre än om man sköter jobbet med vänster hand.

Jag tror att detsamma dessvärre gäller för tro och bön. Tränar man varje dag kommer man närmare målet. Vad bra att vi lutheraner får nappa att oss smulor av andras rika klostertraditioner.

■ SOFIA TORVALDS

Vetenskap på kristen grund

TRO OCH VETENSKAP För många är han en hjälte som vågar kritiserat det rådande vetenskapliga paradigmet för att vara inskränkt och ovetenskapligt. För andra är han ett rött skynke och en fundamentalist som blandar ihop religion och vetenskap.

TEXT: TOMAS VON MARTENS ILLUSTRATION: MALIN AHO

Föreningen Skepsis tilldelade för något år sedan författaren **Tapio Puolimatka** sitt Huuhaa-pris med motiveringen att Puolimatka sysslar med pseudovetenskap.

– Det är en utmärkelse som många humanister i efterhand ångrar, berättar han själv.

Publiciteten kring Puolimatka har nämligen lett till att hans böcker blivit bästsäljare och till att han är en eftertraktad föreläsare och talare.

Tapio Puolimatka är professor i Jyväskylä i pedagogikens teori och tradition. Han har en docentur i filosofi i Helsingfors och har doktorerat i både statsvetenskap och pedagogik. I några år forskade han vid det amerikanska katolska universitetet Notre Dame och blev personlig bekant med **Alvin Plantinga**, den internationellt kanske mest kända kristna vetenskapsteoretikern och apologeten.

Renässans för kristen filosofi

Puolimatka har också undervisningskyldighet i vetenskapsteori. Hans böcker är fullspäckade med citat av vetenskapsteoretiker, både kristna och icke-kristna. Förutom kurslitteratur och pedagogisk litteratur är han mest känd för sin trilogi om relationen mellan tro och vetenskap. Temat för de tre böckerna är den moderna vetenskapliga myten, evolution och kreationism samt Bibelns trovärdighet. I sin nyaste bok svarar Puolimatka på kritik mot tidigare böcker och diskuterar dagens slutna och inskränkta debattklimat inom det vetenskapliga samfundet.

– Den naturalistiska hegemonin har redan brutits inom filosofi och vetenskapsteori. I dag har teistiska och öppet kristna filosofer ledande positioner vid många av västvärldens mest prestigefyllda universitet. Den kristna filosofin har haft en renässans under de

TAPIO PUOLIMATKA har också fått kritik för sin kritik av det vetenskapliga paradigmet.

senaste 20–30 åren, säger Puolimatka.

Samtidigt dominerar ett naturalistiskt grepp inom teologi och andra vetenskaper. Många av dagens vetenskapsteoretiker, bland dem även ateister, säger att det varken i teori eller i praktik går att dra upp några klara gränser mellan vetenskap och icke-vetenskap. Varje gång man försöker skapa gränser för att utesluta ett teistiskt forskningsparadigm från "riktig" vetenskap leder det till att man med samma kriterier även måste utesluta en stor del av redan etablerad vetenskap.

– Samma ateistiska vetenskapsteoretiker som erkänner det här öppet i sina egna forum kan i rättegångar, i offentligheten och i medierna ändå hålla sig till kriterier som de inte själva längre omfattar eller tror på. Det här för att de anser det vara berättigat att med vilka medel som helst utestänga ett teistiskt vetenskapsparadigm från att bli accepterat av de övriga vetenskapssamfundet, säger Puolimatka.

Vårt begränsade förnuft

Puolimatka menar att man då har övergett det som är hela idén med vetenskap mellan troende och icke-troende. Här finns ingredienser till hur många banala vinklingar som helst – men i sällskap med Vibeke Olssons huvudpersoner går man alltid tryggt.

Olsson skriver på ett eftertänksamt sätt och info-går ofta rader som återkommer likt omkväden. Ändå är hennes berättande i allmänhet lätt att följa, och som få andra kan hon skriva liv i historien till den grad att man kan få för sig

att hon varit med själv. Det är bara mot slutet av boken när hon vänder upp och ner på Brickens tillvaro samtidigt som hon kastar läsaren ett par år in i framtiden som man blir förvirrad. Också det reder upp sig tack vare täta återblickar.

Är man historiskt intresserad ger *Sågspån och eld* rikligt med information om vardagen för dåtidens sågverksarbetare, om arbetarkvinnornas förmåga att skapa ett hem näs-

tan var som helst, om stoltheten i arbetet och om rädslan för att falla handlöst och dras ner i fattigdomen. Men framför allt är det här en fängslande berättelse om vad det innebär att vara människa. Har man läst Olssons tidigare litterära produktion kan man konstatera att det i grunden är ganska likadant oavsett om man lever i 1800-talets Sverige, på Romartiden eller i Hitlers Tyskland.

■ ERIKA RÖNNGÅRD

Mer än bara historia

BOOK

Sågspån och eld

Författare: Vibeke Olsson
Förlag: Libris 2011

Vibeke Olsson återvänder i *Sågspån och eld* till sågverksmiljön i slutet av 1800-talet. För den som har läst de två första böck-

erna om *Bricken – Sågverksungen* och *Bricken på Svartvik* – blir miljön ett välbekant återseende. Nyttillkomna läsare lär upptäcka att Olsson kan miljön på sina fem fingrar och därmed kan beskriva den utan ängsliga krumbukter.

I den tredje fristående delen har *Bricken* hunnit bli 20 år och även om de yttre ramarna för liv och vardag

ofta skiljer sig markant från nutiden är det lätt att känna igen sig i hennes tankar och känslor.

Bricken saknar sin döda mor och oroar sig för sin lungsjuka väninna som blivit ett fall för fattigvården. Hon återknyter också bekantskapen med Natan och dras med i förälskelsen samtidigt som hon grubblar över hans dragning till brännvinet. Baptistförsamlingen hon tillhör ser inte heller med blida ögon på

äktenskap mellan troende och icke-troende. Här finns ingredienser till hur många banala vinklingar som helst – men i sällskap med Vibeke Olssons huvudpersoner går man alltid tryggt.

Olsson skriver på ett eftertänksamt sätt och info-går ofta rader som återkommer likt omkväden. Ändå är hennes berättande i allmänhet lätt att följa, och som få andra kan hon skriva liv i historien till den grad att man kan få för sig

”Att vår värld är begriplig för oss människor och att den följer givna lagar har sin grund i den kristna tron på en personlig Gud som är fri att skapa världen som han vill.”

Tapio Puolimatka

skap – nämligen att tillsammans och öppet söka efter sanningen. Att hålla Gud utanför vetenskapen är en konstgjord situation som inte gör rättvisa åt vår vetenskapshistoria och den västerländska vetenskapens framväxt. Vetenskapen som vi känner den i dag skulle aldrig ha uppstått om inte kristendomens värderingar och läror hade dominerat bland de lärda på medeltiden.

– De vetenskapsteoretiska diskussionerna på 1600-talet dominerades helt av diskussioner om hur arvsynen starkt begränsar våra förnuftsformer. Det här ledde till utvecklandet av noggranna och omsorgsfulla metodiska regler för att garantera en i möjligaste mån neutral kunskap. Den experimentella naturvetenskapen utvecklades av **Francis Bacon** just med utgångspunkt i arvsyndstänkande, påminner Puolimatka.

Gud en förutsättning för rationalitet

Den kristna läran om Gud som inkarneras i en vanlig fattig hantverkare gjorde att man började värdera kroppsligt arbete som något viktigt och värdefullt. Utan den här attitydförändringen hade vetenskapare aldrig börjat smutsa sina händer i laboratorier och verkstäder. **Galileo Galilei** byggde sin forskning helt på kristen grund och tro. **Isaac Newton** kunde frigöra sig från ett atomistiskt tänkande bland samtida vetenskapare tack vare en teistisk utgångspunkt som gav honom en friare och mer dynamisk syn på hur Gud hade skapat världen.

– Att vår värld är begriplig för oss människor och att den följer givna lagar har sin grund i den kristna tron på en personlig Gud som är fri att skapa världen som han vill.

Puolimatka säger att en ateistisk eller agnostisk utgångspunkt för vetenskaplig forskning är en logisk självmotsägelse. Det betyder inte att man inte kan vara ateist eller agnostiker och samtidigt vara en framgångsrik vetenskapsman.

– Men på ett djupt intuitivt och omedvetet plan är många ateister och agnostiker gudstroende. En tro på en rationell värld som kan utforskas och förstås förutsätter en tro på en rationell, god och kärleksfull Gud. Något annat är inte logiskt möjligt.

Mannen utan namn

BOK

POP

Författare: Marcus Prest
Förlag: Schildts, 2011.
233 sidor.

Marcus Prests romanliknande nya bok *Pop* har som tema ett citat av den engelska filmregissören **Ridley Scott**, mest känd för filmer som *Alien*, *Thelma & Louise* och *Blade Runner*. ”Deckard is a replicant”-citaten anspelar på karaktären Deckard (i *Blade Runner*) som spelas av **Harrison Ford**. Det råder delade meningar om Deckard var en utomjording som i själva verket var en kopia av en människa, eller om han var verklig.

Med det här som utgångspunkt kan man läsa Prests intensiva berättelse, vars kapitel består av en nedräkning från 99 till 00, som en pastisch på postmodern samhällskritik eller som en lek med olika deckargenrer. Den har även inslag av science fiction och påminner lite om *Räddaren i nöden* och liknande romaner som balanserar mellan svart humor och kritisk realism.

Till rytmen och genom sitt intensiva tempo och undanglidande bildspråk har berättelsen mycket gemensamt med ett filmmanuskript.

Läsaren vet inte vad han ska tro om förhållandet mellan fantasi, dröm, mar-dröm och verklighet genom hela boken, vilket förstärker den en intressant och spännande effekt. På bakspejlingen står det att ”Pop är en blandvändare” med

mycket låg feelgoodfaktor. Mera exakt än så kan boken knappast beskrivas.

Pop är en bok om ett samhälle där unga människor distanserar sig mer och mer från sin egen inre moral och etik. De unga kvinnorna och männen som långsamt dras in i knarkhandel och komplicerade erotiska äventyr är ingalunda ytliga. Men de ser till exempel det annalkande eller hotande kriget och världskrisen som hela tiden finns i bakgrunden i det helsingforsiska landskapet, och som skildras på ett ypperligt sätt, som någonting som inte angår dem. I *Pop* är alla starkt engagerade i kärlek och i sin egen kroppsbyggnad, men de har inga sociala eller ideologiska ideal.

Det här är i första hand boken om mannen utan namn. Bland alla Erik, Alexander, Eva, Tina och så vidare så har huvudpersonen, en ung studerande, inget egennamn. De flesta av huvudpersonerna rör sig i ett fullständigt iPad- och internetsamhälle, samtidigt som musiken i boken på ett rikt sätt inkluderar även tidigare decennier än 2010-talet. Läsaren ska kännas sig brydd och inte förstå var han befinner sig i tiden. Det förblir också en gåta var och på vilket sätt huvudpersonen egentligen befinner sig och varför.

Till slut måste man uppfatta *Pop* som en mycket existentiell roman som ställer ljudlösa frågor om gott och ont i vår tid, även om den ger en blaserad bild av postmoderna yuppies.

■ KAJ HEDMAN

MARCUS PREST (f. 1979) är journalist och studerar filosofi. *Pop* är hans debutbok. FOTO: KARIN BLOMQVIST

Kändisar om livets mening

RADIOSERIE. Meningen med livet dryftas i en programserie som börjar den 18 november på Radio Helsinki.

I varje avsnitt på en timme diskuterar två kända finländare kring temat utgående från sina egna erfarenheter.

Studion gästas av bland andra skådespelaren **Ville Virtanen**, serietecknaren **Kaisa Leka** och årets flyk-

tingkvinna 2009 **Fatbardhe Hetemaj**.

Serien som heter *Elämän tarkoitus* (Livets mening) börjar den 18 augusti och pågår ända in i januari. Redaktörerna kommer från Kanal hoppet och Kyrkans informationscentral.

Radio Helsinki hörs i huvudstadsregionen och i hela landet via internetadressen www.radiohelsinki.fi.

Påsakaljafilmen fick kyrkans pris

FILMPRIS. Filmen *Pussikaljajelokuva* (ung. Påsakaljafilmen) fick kyrkans pris på Lübecks 53:e Nordiska filmfestival, rapporterar *Kotimaa24*.

Juryen berömde filmens humor och påpekade att dess ”losertrio” har självrespekt, bryr sig om varandra och kämpar för att få ett meningsfullt liv.

Mottagaren till priset på

2 500 euro utses av den ekumeniska filmorganisationen Interfilm. I juryn siter två tyskar, en baltisk och en nordisk kyrklig representant.

Påsakaljafilmen baserar sig på **Mikko Rimminens** författardebut. Filmen, som regisserats av **Ville Jankeri**, hade Finlandspremiär i september.

Tua Forsströms dikter blir musik

KONSERTTURNÉ. En turné med nyskriven musik till **Tua Forsströms** poesi drar genom Svenskfinland i veckan. Det är domkyrkoorganisten **Claes Holmgren** från Visby, Sverige, som har tonsatt dikterna. Han kommer själv att ackompanjera konserterna.

Sångerna framförs – delvis också uruppförs – av sångerskan **Nina Fogelberg**.

På söndag framförs sångerna i Helsinge kyrka S:t Lars, och då medverkar Tua Forsström själv med uppläsning.

Mixa och Matcha

FRÅGESPORT. Mixa och matcha dina kunskaper i Kyrkpressens frågesport. Vår tredje tävlande är Jens Berg.

Konstruerad av Jesper von Hertenzen.

MEDTÄVLARE JENS BERG

Namn: Jens Berg.
Ålder: 41.
Yrke eller titel: Chefredaktör på Hbl.
Hemort: Kyrkslätt.
Favoritidrottsgren eller/och -lag: Fotboll & Vasa Sport från ishockeyvärlden.
Tråkigaste hemgörat: Stryka skjortor.
Min åsikt om frågesporter: Tycker mycket om frågesporter och ägnar mig åt dem med mina barn.
Om jag vore en biblisk så skulle jag vara: Bra fråga, svårt. Jag skulle kanske vara den barm-

häftige samariten. Kan man vara det?

Motto eller livsfilosofi: Varje dag när man går och lägger sig ska man kunna svara JA på följande frågor: Har man gjort någon annan människa glad? Har man lärt sig något nytt? Har man svettats? Om man kan svara JA på alla tre har det varit en bra dag.

FRÅGESPORTSRESULTAT: 13/25

Kombinera följande:

FÖRETAG & SLOGANER

a) L'Oréal	1) Impossible is Nothing.
b) Gillette	2) The best a man can get.
c) Nike	3) Just do it.
d) Adidas	4) It's the real thing.
e) Coca-Cola	5) Because I'm worth it.

Jens Berg: 5/5

DÖDSSYND PÅ LATIN & DÖDSSYND PÅ SVENSKA

a) Avaritia	1) Girighet
b) Invidia	2) Vrede
c) Gula	3) Vällust
d) Ira	4) Avund
e) Luxuria	5) Frosseri

Jens Berg: 1/5

SÄLLSKAPSSPEL & URSPRUNGSÄRTAL SAMT -LAND

a) Trivial Pursuit	1) 1935 USA
b) Monopol	2) 1938 USA
c) Scrabble	3) 1951 Finland
d) Afrikas stjärna	4) 1979 Kanada
e) Kimble	5) 1967 Finland

Jens Berg: 2/5

BUDORDEN ENLIGT LUTHERSK TRADITION & ORDNINGSFÖLJD

a) Du skall inte stjäla.	1) Första budordet
b) Du skall inte dräpa.	2) Femte budordet
c) Du skall inte begå äktenskapsbrott.	3) Sjätte budordet
d) Du skall inte ha begär till din nästas hus.	4) Sjunde budordet
e) Du skall inte ha andra gudar vid sidan av mig.	5) Nionde budordet

Jens Berg: 3/5

NYHETSBYRÅER & HUVUDKONTOR

a) Reuters	1) Montreal
b) AP	2) Washington D.C.
c) Interfax	3) London
d) QMI	4) New York
e) UPI	5) Moskva

Jens Berg: 2/5

Svaren:
Företag & sloganer: a-5, b-2, c-3, d-1, e-4
Sällskapsspel & ursprungsartaler samt -land: a-4, b-1, c-2, d-3, e-5
Nyhetsbyråer & huvudkontor: a-3, b-4, c-5, d-1, e-2
Dödssynd på latin & dödssynd på svenska: a-1, b-4, c-5, d-2, e-3
Budorden & ordningsföljd: a-4, b-2, c-3, d-5, e-1

Finlands Lucia Röstsedel

JAG RÖSTAR PÅ KANDIDAT NR _____

Mitt namn _____

Postadress _____

Tema för Luciainsamlingen 2011 är **ofrivillig ensamhet bland äldre.**

Jag bifogar _____ euro till insamlingen.

Om du hellre vill sända ditt bidrag via bank, vänligen ange vilken bank du valt.

Aktia 405511-245079

Nordea 156230-109332

Sampo 800018-70892073

Röstsedlar utan bidrag beaktas inte.

Posta kupong och bidrag till:

Folkhälsan, Paasikivigatan 4, 00250 Helsingfors

Du kan rösta på Lucia också via sms. Du kan välja mellan bidrag på 5 euro, 10 euro eller 20 euro.

Vill du bidra med t.ex. 10 euro skriver du: 10E LUCIA X (x står för kandidatens nummer) och ditt namn t.ex. KALLE KARLSSON. Sänd meddelandet till nummer 17240 utan riktnummer.

Du kan rösta och betala in ditt bidrag även via www.lucia.fi.

Din röst och ditt bidrag ska vara hos Folkhälsan 23.11.2011 före kl. 24.00.

Tack!

De uppgifter som lämnats i samband med inbetalning och omröstning behandlas konfidentiellt och förstörs när insamlingen avslutats 31.1.2012. Från sms-bidraget avdras skatter och operatörsavgifter. Insamlingstillståndet 2020/2010/3754 har beviljats av Polisstyrelsen.

www.folkhalsan.fi/lucia

folkhälsan
HBL VEGA FST5

STENHUGGERI LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

EN MINNESVÅRD VISAR
VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönbackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel.09 387 6284

Annonsera i

KP
KYRKPRESSEN

www.kyrkpressen.fi

För renoveringar o. nybyggen

Dörrar och fönster

- Ytterdörrar
- Terassdörrar
- Garagedörrar
- Mellandörrar
- Fönster
- Övriga snickeriprodukter
- Försäljning av värmeglas

Även icke standardmått
Montering

Tfn 722 5106,
fax 722 5216,
mobil 040-529 2106
www.kovokisnickeri.fi

Ett urval av våra resor våren 2012!

Klassiska Peru 26.3-9.4.2012

*Lima-Paracas-Ballestaöarna-Cusco-Heliga Dalen-Machu Picchu-Titicacasjön

Vin- och gourmetresa till Italien 10-21.4

*med Toscana-Ligurien-Piemonte-Lombardiet-Veneto

Mainau-Holland med Floriaden 16-22.4

*världsträdgårdsutställningen Floriaden ordnas endast vart tionde år!

Härliga Gardasjön 21-27.4

*en klassiker med bl.a. Venedig och Verona

Slovenien-Kroatien 4-11.5

*det vackraste av Europa!

Tyrolen 11-17.5

*gästvänligt och gemytligt

Ring och begär närmare program!

INGVES www.ingvesresor.fi
Närpes 020 7434 530
Vasa 020 7434 520

Barn behöver inte ditt medlidande – de behöver din hjälp

Bli fadder

För mera information ring:
Birgitta Björk, 06-3201575, efter kl. 17.00
sbm.styrelse@netikka.fi
Bankgiro 567134-211455

SKANDINAVISKA BARNMISSIONEN
www.barnmissionen.fi

Parhusbostäder i centrum av Malax - Malmgränd

Amaryllis, Malmgränd 1
2 parhus byggs under vintern-sommaren 2012
3R-Krb 73,0 m² + bittparkering (4st/1st res.)
Iris, Malmgränd 2
Projekt startar hösten 2012 med 2-3-4-orf
Begär förhandsritningar!

• Rätt standard!
• Central, all service på gångavstånd!
• Öppen planering med 1:a och 2:a våningen!
• Möjlighet att påverka yttre utseende!
• Möbelsatser eller -barn kan eventuellt tas i byte!

Erbjud din gamla etta eller tvåa i utbyte!

Ring för mera information!
STIG DAMSTÉN byggkonsult kb
09 3000 515 007 • Fax 09 300 517 1007 • E-mail: stig.damsten@kb.se

Pohjanmaan Antenni ja Valaistus Oy

PETALAX ELBYRÅ

TEL: 06-3471306 Fax: 06-3471333 www.petalaxelbyra.fi elbyra@petalaxelbyra.fi

ELEKTRIA

- VVS- installationer • Reparationer
- Lagerförsäljning av all slags VVS-apparatur • Ventilation
- Svetsning av rostfritt och aluminium

MJ-Rör

050 - 5663 175, 06 - 3470 140
mj-ror@bob.fi
Tistronhagavägen 32, 66240 Petalax

UR EVANGELIET

”Sannerligen, vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig.”

Helgens evangelietext finns i Matteusevangeliet kapitel 25:31-46.

OM HELGEN

Vad har du gjort med ditt liv?

Domsöndagen är den sista söndagen i kyrkoåret och handlar följdriktigt om tidens slut då Jesus ska komma tillbaka och vi ska möta Gud ansikte mot ansikte. Dagen präglas av både ansvar och befrielse. När tiden är ute får vi svara på frågan: Vad har du gjort med ditt liv? Samtidigt är domsöndagen en glad dag. Vid tidens slut slår Jesus seger på korset fullt igenom och allt ont blir besegrat. Därför hör också hopp, glädje och triumf till grundstämningarna på domsöndagen.

RUNT KNUTEN

Shalom Ingå!

Israeliska danser i Ingå. Alla danslystna samlas på fredag 18.11 kl 18 i församlingshemmets källarvåning. Dansen leds av Viveca Unnerus.

LUST ATT VARA MITT I SMÖRÖGAT - NÄR ER FÖRSAMLING HAR NÅGOT EXTRA PÅ GÅNG?

Platsen i högerkrysset ger annonsören synlighet i hela landet, fri utformning och fyrfärg i storlek 81 x 55 mm för bara 150 euro inklusive moms!

Bland alla Smörögats annonsörer under ett år lottar vi dessutom ut ett gratis Smörögat att använda under följande år. Platsen är unik i varje nummer, så först till kvarn vinner!

Gäller endast församlings- och kyrkligt relaterade annonser!

2 X 55 / PRIS 150 €

INSIDAN

Ansvarig redaktör:
Marianne Tanttinen,
(09) 612 615 50,
marianne.tanttinen@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!

Tom Kytöpuron 041 447 5725, tom.kytopuro@kyrkpressen.fi
Björn Sten 0400 012 390, bjorn.sten@kyrkpressen.fi
Leif Westerling 050 329 4444, leif.westerling@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi

BETRAKTELSEN JUANITA FAGERHOLM-URCH

Bästa betyg

JAG GLÖMMER ALDRIG skolans gymnastiklektioner. Det är för att jag tyckte så illa om dem. Det var för att jag alltid kom sist. Var det brännboll som gällde så blev jag alltid uttagen sist. Ingen ville satsa på mig. Jag fick en plats i laget på nåder för alla skulle ju vara med. Ingen trodde på mig. Jag släntrade in och måste bli godtagen. För att inte tala om höjdhopp och sextio meter löpning. Utklassad helt enkelt.

Det var domedag för mig, varje gång. Att inte duga, att bli utklassad under flera år, det är förgörande.

När vi nu närmar oss kyrkoårets slut och ett slags domslut står jag där på ett sätt som en elev som fruktar betyg. Jag är nog allt lite rädd för resultatet. Fast nu vet jag att det inte är viktigt att vinna tävlingen i höjdhopp och löpningen på sextio meter. Nu vill jag tro att det är viktigt att se den som står bredvid mig. Det viktiga är inte att jag är först. Det viktiga är inte att jag är störst. Det viktiga är att jag har gemenskap med andra. Att jag hör ihop.

Allhelgonahelgen påminde mig om att ett helgon är någon som ser in i en annan människas ansikte. Som ser människan. Som ser medmänniskan med kärlek. Jag tror att domsöndagen handlar om detsamma.

Alltid, alltid, handlar det om att se medmänniskan. Jag ser nyheterna på tv. Bilder av människor som kommer i Thailand översvämnar fastnar på näthinan. Människor som svälter i Etiopien etsar sig fast. Ekonomin i Europa är på fallrepet. Grekland och Italien ser ut att falla. Politiska ledare räcker inte till.

Här hemma är bilderna kanske inte så spektakulära, men vi har alla egna mål vi försöker uppnå.

Jag planerar en festmåltid med mina vänner och undrar vad Jesus tycker om det. Jag hoppas han är med på noterna. Egentligen tror jag han är förtjust. Vi behöver glada mål att kämpa för. Vi behöver varandra.

Vi ställs inför en avvägning nu. Vad ska hända? Ännu ser vi en gåtfull spegelbild, då ska vi se ansikte mot ansikte. Vi lever i en oerhörd spänning. Och samtidigt i ett underbart hopp.

Det finns så många bilder av människor som står inför himmelens port. Och där står han, Sankte Per, och väntar på oss. Långsamt förs vi in. Porten är inte hotfull. Den är en välkomnande port. För att stiga in genom porten behöver vi leva vända mot varandra. Ansikte mot ansikte är viktigt också här på jorden.

Bästa betyget är kanske inte viktigt.

Juanita Fagerholm-Urch är kyrkoherde i Sund-Vårdö församling

#bönetwitter

”Hjälp mig att leva ansikte mot ansikte.”

Följ Kyrkpressens bönetwitter på sökordet #bönetwitter

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Mal 4:1-2

ANDRA LÄSNINGEN
1 Kor 15:22-28 eller
Hebr 12:18-25

EVANGELIUM
Matt 25:31-46

Domsöndag.
Temat är Kristus,
Herre över allting.

PSALMFÖRSLAG

**139, 143, 432,
293, 203 (N),
164 v.3.**

Psalmerna är valda
av Tor Lindgård.

I KLARSPRÅK

ECCE HOMO är latin och betyder se människan. Det är Pilatus ord om Jesus som finns återgiven i Johannesevangeliet (19:5). Händelsen är ofta återgiven i konsten.

Källa: Kyrklig ordbok

VECKANS PERSON

SANKTE PER är i folketron namnet på aposteln Petrus som himmelrikets portvakt. Petrus attribut är korset och nycklarna; de syftar på Jesu löfte till Petrus: ”Jag skall ge dig nycklarna till himmelriket. Allt du binder på jorden skall vara bundet i himlen, och allt du löser på jorden skall vara löst i himlen.”

KALENDERN
18.11-24.11

ÅBOLANDS PROSTERI

KIMITOÖN
Kimito:
Högmässa: sö 20.11 kl 10. Donner, Sundroos
Andakt: i Solkulla on 23.11 kl 14.
Björkgren, Qwarfordt, Sundroos
Dragsfjärd:
Guidning: Rolf Laaksonen guidar i Dragsfjärd kyrka må 21.11 kl 13.30
Veckomässa: i Dfjärd kyrka on 23.11 kl 17.30. Backström, Södergård, Kvintoli+
Västansfjärd:
Domsöndagshögmässa: sö 20.11 kl 18. Donner, Noponen
Hitis:
Högmässa: sö 20.11 kl 13. Kuokkanen

ÅBO
Tors 17.11: kl. 9.30-11 Familjecafé i Aurelia (2 vän.)
kl. 19: Metallmässa i Domkyrkan
fre 18.11: kl. 18-23 Café aderton i Aurelia (2 vän.)
kl. 19: Jobs bok till orgelmusik av Oskar Lindberg, Minna Nyberg, recitation, Dag-Ulrik Almqvist, orgel, Eilakaia Sippo, regi, i Mikaelsskyrkan. Fritt inträde / Program 10 €.

Lö 19.11: kl. 11.30-13 Kyrkans barmtimme i Aurelia (2 vän.)
Sö 20.11: kl. 12.00 Högmässa i Domkyrkan, Portin (pred), Bäck (lit), Forsman.
må 21.11: kl. 17.30 Åktenskapskurs i Aurelia
Tis 22.11: kl. 18-19 Lovsångskören, övning i Aurelia (1 vän.)
kl.19: Lovsång och förbön i Aurelia (1 vän.) Ulla-Christina Sjöman: Gud ger kraft genom anden.
Ons 23.11: kl.10-12 Familjecafé i S:t Karins, Papinholma församlingshem (Kustö)
kl. 11: Förbönsgruppen samlas i Aurelia (3 vän.)
kl. 13-15: Café Orchidé i Aurelia (1 vän.) Mia Bäck: Högmässans Kyrre & Gloria
kl. 17: Gudstjänstgrupp nr. 1, möte i Aurelia (3 vän.)

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND
Sö 20.11 kl 12: Domsöndagen Gudstjänst Liisa Andersson, Carl Micael Dan.

JOMALA
Sönd. 20.11 kl. 18.00: Förbönsmässa Domsöndagen ”Kristus, Herre över allting” med Roger Syrén, Kaj-Gustav Sandholm och Annika Hedlund. Musik av elever från Ålands Musikinstitut. Kollekt för Jomala Diakoniförening.
Tisd. 22.11 kl. 10-16: Drop-in-pyssel i klubbbrummet.
Onsd. 23.11 kl. 12.00: Församlingslunch i Olofsgården med Gunnevi Styrström som berättar om ärkebiskop Nathan Söderblom, en förgrundsgestalt i den ekumeniska rörelsen och Nobels

fredspristagare. Meny: Soppa med bröd, kaffe och kaka, 6 €. kl. 18: Samtalsgrupp om aktuella frågor med kaplan Bertil Erickson och diakoniarbetare Annika Hedlund.
Fred. 25.11 kl. 19: Ungdomskväll i klubbbrummet med ungdomsarbetsledare Sonja Winé.

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS
To 17/11 13.00: Molpe missions-syfsförening i Bykyrkan.
Lö 19/11 17.00: Andakt i pens. hemmet Bukettens samlingsal, pred. Peter Thylin och Kurt Enlund, khde Guy Kronqvist.
Lö 19/11 19.00: Andaktsstund i Andelsbankens klubblok, Harrström, pred. Peter Thylin och Kurt Enlund, khde Guy Kronqvist.
Sö 20/11 11.00: Gudstjänst i Kyrkan, predikan: Peter Thylin.
Sö 20/11 14.00: Andaktsstund i Molpe Bykyrka, pred. Peter Thylin och Kurt Enlund.
Må 21/11 13.00: Korsbäck missions-syfsförening i bystugan.
Ti 22/11 13.00: Taklax missions-syfsförening i bönehuset.
Ti 22/11 19.00: Träffpunkten i Taklax bönehus.
On 23/11 13.00: Vänstuga/träff för daglediga. Besök av sånggrupp från Övermark.
To 24/11 13.00: Silvergruppen i Församlingshemmet. Gäst: sjukhuspräst Rose-Maj Friman.
To 24/11 19.00: Auktion i Molpe bykyrka till förmån för dess underhåll och verksamhet. Gåvor till försäljning tas emot med tack-samhet.

LAPPFJÄRD-KRISTINESTAD
www.lappfjard-kristinestadsforsamling.fi
Internationell afton: fr 18.11 kl 19 i K.stads kyrka, Eklöf, Toivanen, sång av barn, vittnesbörd
Församlingafton: lö 19.11 kl 19 i K.stads förs.hem, Eklöf, T. Bergman, Nilsson
Kristinestad
Gudstjänst: sö 20.11 kl 12, Eklöf, Nilsson
Lappfjärd
Högmässa: sö 20.11 kl 10, Eklöf, Nilsson
Bibelsamtal: sö 20.11 kl 18 i förs.hemmet, Vikfors
Sideby
Ingen gudstjänst

NÄRPES
www.narpesforsamling.fi
Kyrkan: Domsöndag 20.11 kl 10 Gudstjänst. Lö 19.11 kl 18 ”Kvällsmusik i S:ta Maria”.
Församlingshemmet: må 21.11 kl 19 Sorgegruppen.
Töjby bykyrka: sö 20.11 kl 12 Gudstjänst.
Kaskö kyrka: fr 18.11 kl 19 Aftonmusik.
Övermark förs.hem: sö 20.11 kl 14.30-17.30 Fortbildning i gregoriansk sång, -kl 19.30 Kvällsbön i Övermark kyrka (offentlig).
Luthergården: sö 20.11 kl 16 Samling för små och stora.

SKRIFTSKOLA: Sö 20.11 kl 11.30-14.30 Skriftskola i förs.hemmet/Arken.
Böle bystuga: to 24.11 kl 13 Samling. Böle bystuga to 24.11 kl 13 Samling.

PÖRTOM
Idag torsdag kl 18.30: Gemensam körövning i kyrkan.
Söndag kl 10: Högmässa Björkstrand, Lidman, Benjamin Maars violin. Sångprogram. - kl 18: Kyrkosångskretsens årsmöte i Övermark förs.hem. -kl 19.30: Kvällsbön i Övermark kyrka, Åsa Westerlund m.fl.
Måndag kl 12.45: Junior. -kl 17: Körövning i kyrkan. -kl 19.45: Inspelning av Tv-gudstjänst. Alla välk!
Tisdag kl 13: KU-syktens.
Onsdag kl 9: Föräldrabarnträff, -kl 16: Nattvard i Prästthagen o. -kl 17: i Pörtehemmet, Björkstrand. -kl 18-19.30: Skriftskola.

ÖVERMARK
To 17.11 kl. 19.00: Kyrkokören börjar öva inför julmusikalen som hålls 17.12 i kyrkan tillsammans med skolan. Intresserade sångare är välkomna.
Lö 19.11 kl. 18: Bibelstudium i bönehuset om Ruts bok, Sandin.
Sö 20.11 kl. 10: Gudstjänst, Sandin, Wikstedt, Alexander Söderback, piano.
Sö 20.11 kl. 14.30 - 19: Närpes prosteris kyrkosångskrets kör-sångsdag i Övermark.
Sö 20.11 kl. 19.30: Kvällsbön i kyrkan där prosteriets kyrkokörer sjunger, Johan Eklöf, Ralf Sandin.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ
To kl 19: Completorium i kyrkan
Fr kl 19: Ungdomskväll i församlingshemmet. Mera information på Facebook!
Sö kl 14: Högmässa, Björklund, Richard Mitts
Ti kl 13: Missionssyfsföreningen i församlingshemmet
Ti kl 16: Junior i församlingshemmet
On kl 7.45: Laudes i kyrkan
On kl 18: Alpha-kurs på Strandhyddan i Molpe. Middag, föredrag, kaffe. Tema: ”Varför och hur ska vi berätta om vår tro för andra?” Arrangörer: Korsnäs, Petalax och Bergö församlingar
To kl 10-12: Föräldrabarn i församlingshemmet

KORSHOLM
Öppen dagklubb: fre kl 9.30 i Singsby.
Högmässa: sö kl 10 i kyrkan, Örn, Elis Snellman, Holmgård.
Missionssyfsförening: må kl 13 i Smedsby förs.gård.
Pensionärsamlingar:
må kl 14: i Karperö, Giovanna Marroni-Teir
ti kl 13: i Jungsund, Sonja Backlund
Morgonfrukost: 3.12. kl 9.30 på Hotell Vallonia i Smedsby, Elisabeth Nylund berättar om Santiago de Compostela, anm senast 29.11.

INKAST MARIA SUNDBLOM LINDBERG

När man kissar i havet gråter jorden ...

VISSA TROR att Gud blir glad om man kan rabbla den nicaeno-konstantinopolitanska trosbekännelsen i sömnen. Andra att man får guldstjärnor för varje gång man avslöjar ett syndigt leverne medan somliga

är övertygade om att Gud blåser upp de största ballongerna när man sökt sig från det världsiga. Själv misstänker jag att Hon hurrar högst när vi gnagar obesprutat och låter hönan springa vilt. Om Jesus kom till oss nu skulle marginalmänniskorna fortfarande vara uppdraget men han skulle säkert också sätta ner den späda foten i Östersjön och kräva en förändring. Med messiasauktoriteten skulle han möta böndernas blick och be dem våga vägra gifter, genmanipulerat och omänskliga djurförhållanden. Eventuellt skulle han också sätta sig på huk framför redan stressade VR och fråga varför det är dyrare att åka tåg än bil i Finland. Men den mesta tiden skulle han troligtvis ändå

tillbringa med dig och mig. Upplurade på något sopberg håller han kanske ett tal till den konsumerande och etiskt apatiska massan om att överflödet inte gör oss lyckliga, utan att saligheten finns i det enkla. Att vi faktiskt syndar när vi köper barntillverkat billigt. Att bättre är mindre och av vuxen inhemsk hand. Jesus lyfter sen upp en liten människa i famnen och påminner oss högljutt om de hårda bud han gav oss sist han var här. Om att den som förleder eller gör illa någon av dessa små ...ja, ni minns ...
– Nu förleder ni dem med ert välfärdsprojekt, förstör deras sommarsimmande och ger dem skolmat som ni själva knappast skulle äta. Och där bland blöjor, konservburkar och oändligt mycket plast skulle vi sänka vår blick av skam.

ATT VARA FÖRVALTARE är inte bara att ha oändliga tillgångar och rättigheter. Att ha skapelseansvar är tvärtom begränsade resurser och skyldigheter. Att vara vuxen är att kunna välja. Att vara kristen är att vilja. Att vara lärjunge är att våga. Så låt oss vilja och våga välja ett annat sätt att leva, äta, färdas och förvalta framtiden.

DU KAN FAKTISKT be med din plånbok. Tjäna Herren med en ekologisk morot. Gå i Kristi fotspår genom att inte äta ledsen gris. Visa tro genom att inte ta bilen, sjung lov genom att handla närodlat och tacka Gud med en tygkasse.

Maria Sundblom Lindberg är präst.

”Och där bland blöjor, konservburkar och oändligt mycket plast skulle vi sänka vår blick av skam.”

SVAR TILL LISBETH GILJAM

Johannes gudstjänster ska erbjuda mångfald

I KP 44 (3.11.2011) uttrycker Lisbeth Giljam sin längtan efter en gudstjänst som skulle präglas av närhet och värme. I insändaren räknas uppgudstjänstbruk som uppfattas som pråliga och stela. Jag tror att vi båda, Lisbeth och jag, kan vara ense om att gudstjänsten som ett möte bör präglas av delaktighet. Att kunna tillfredsställa

”Framför allt ska det finnas plats för olika slag av människor.”

alla smakriktningar är också i gudstjänstsammanhang en omöjlighet. En deltagare väntar sig tystnad och stillhet, en annan vacker musik, en tredje har kommit för att lyssna till predikan, en fjärde bryr sig inte om så mycket annat än att få ta emot nattvarden.

När gudstjänstlivet i den nya Johannes församling

började planeras var jag från början mån om att huvudgudstjänsten i Johanneskyrkan, högmässan, skulle vara festlig, musikaliskt och liturgiskt rik. Varje söndag är en festdag och vi kan inte tillräckligt sträva efter att fylla gudstjänstrummet med alla slags uttrycksformer som gör mötet med Gud till en verklighet. Men samtidigt har vi från början poängterat en mångfald i gudstjänstlivet. Allt i gudstjänsten ska inte likriktas. Alla gudstjänster ska inte se lika ut. Framför allt ska det finnas plats för olika slag av människor i våra gudstjänster. Det finns dessutom olika uppgifter att gå in i. Det är så begreppet delaktighet blir verklighet. Alla våra församlingsmedlemmar är välkomna att vara med och göra gudstjänsten till rik upplevelse.

STEFAN DJUPSJÖBACKA
Kyrkoherde i Johannes församling

SVAR TILL STIG KANKKONEN

I vissa frågor går åsikterna utpräglat isär

Förra torsdagen höll gemensamma kyrkofullmäktige i Helsingfors ett fyra timmar långt möte. Debatten var intensiv, det handlade om en fråga där åsikterna gick utpräglat isär. Det gällde om Helsingforssamfälligheten skulle fortsätta att ekonomiskt understöda missionsorganisationer som är mot kvinnliga präster eller inte.

”Det är vettigt att kandidater med andra åsikter samsas i egna valmansföreningar.”

Om det i församlingsvalet i Helsingfors i fjol inte hade funnits valmansföreningar med klart uttalade kyrkopolitiska åsikter kun-

de det ha hänt att resultaten i omröstningarna inte hade motsvarat väljarnas vilja. I valmansföreningar där mycket olika åsikter samsas leder det till att om man röstar på en kandidat som inte blir invald så kan det hjälpa en annan kandidat med en helt annan ståndpunkt att komma in. Därför är det vettigt att valmansföreningar i kyrkliga val har kandidater med närstående åsikter och att de med andra åsikter samsas i egna valmansföreningar. Detta låg bakom min undran kring behovet av att bygga upp listorna på basis av åsikt. Detta hindrar inte invalda från att bedriva samarbete.

ROLF KOKKOLA
Helsingfors

TACK!

För alla gratulationer och bidrag vid våra respektive 70-årsdagar vårt varma tack!

Per 10.11 hade det försvälten i Östafrika och för arbetet i Senegal influtit sammanlagt 8510 euro på FMS:s konto. Gud välsigne er alla!

KERSTIN OCH ERIK VIKSTRÖM
Borgå

FÖRBÖNSENKÄT KOMMENTAR

Diskriminering att vägra välsignelse

I nummer 44 i Kyrkpressen (3.11) stoltserar man på parmen med rubriken Stiftets präster oftast redo be för samkönade. I själva artikeln (s. 4) kan man läsa att i hela tolv församlingar (av stiftets 64) ställer inte en enda präst upp och välsignar par där parterna har samma kön. Dessutom framgår det redan i rubriken att intresset för denna typ av förbön varit litet.

”Biskopsmötet konstaterade i en tidigare utredning om partnerskapslagens följder i kyrkan att ingen kan tvingas förrätta förbön i strid mot sin övertygelse.” (citatur ovannämnda artikel)

Tolv av 64 församlingar är nästan en femtedel av alla svenskspråkiga församlingar i Finland. En femtedel av våra finlandssvenska församlingar välsignar alltså endast par där parterna är av olika kön, medan par av samma kön kan räkna med att deras önskemål i 20% av fallen strider mot prästens eller församlingens religiösa övertygelse.

Om vi bortser från kön och tänker oss följande: Du och din partner vill få ert förhållande välsignat i kyrkan. Skulle du själv vilja be om denna förbön med vetskapen om att den du talar med i en femtedel av fallen skulle vägra med motiveringen att det står i strid med hans eller hennes övertygelse? Hur skulle du reagera på att bli behandlad som en andra

”Hur skulle du reagera på att bli behandlad som en andra klassens församlingsmedlem?”

klassens församlingsmedlem? Enligt mig är det ren och skär diskriminering att förvägra vissa personer en välsignelse som man förunnar andra. Hur skulle det se ut om alla fick leva ut sina personliga fördomar med motiveringen att det är ens personliga övertygelse? Om till exempel en präst skulle vägra döpa ett handikappat barn för att barnet är annorlunda? Eller om en läkare skulle vägra behandla någon med mörk hud?

Listan kan göras hur lång som helst. Regler existerar för att alla ska bli jämlikt behandlade och för att vi ska förstå att vi inte kan leva enligt de fördomar vi bär på.

Du ska älska din nästa som dig själv. Enligt mig kan man inte älska sin nästa om man fördömer hennes sätt att leva. Så kära medmänniskor, sluta döma varandra och var istället öppna för olikheter.

FANNY BERGMAN
Helsingfors

VAL KYRKOMÖTET

Åsiktslistor efterlyses

Det vore bra om valet av ombud i kyrkomötet denna gång skulle ske med listor som öppet redovisar sina åsikter. Valet för fyra år sedan bekräftade att de konservativa i Borgå stift genom god taktik har varit överrepresenterade i kyrkomötet.

I valet av prästombud har de konservativa i val efter val fått den ena av stiftets två platser, trots att deras andel av rösterna är mindre än 30 procent. Det beror på att de liberala har splittat sig på flera listor. Eftersom Borgå stift har bara två prästombud vore det bäst om valet skulle stå mellan en liberal och en konservativ lista. Det finns inga röster att ärvå i kyrkomötet.

Då valet av lekmannaombud sker genom regionala listor för Österbotten och Nyland-Åboland har de konservativa genom röstkoncentration tryggt sin plats i kyrkomötet. Senast flyttades rösterna från Göran Stenlund i Österbotten till Stig Kankkonen i Ny-

”De konservativa har genom god taktik varit överrepresenterade i kyrkomötet.”

land. Det innebar samtidigt att Åboland för första gången på länge inte fick något ombud i kyrkomötet.

Liksom i församlingsvalet vill rörelsen Kom alla verka för en kyrka som inte diskriminerar kvinnliga präster eller sexuella minoriteter, men arbetar för de svagaste. På finskt håll har rörelsen egna listor i många stift. I Borgå stift har vi inte resurser till det men kandidater som vill stöda rörelsens program kan presentera sig på webbplatsen www.tulkaa-kaikki.net.

ULF SÄRS
kontaktperson
för Kom alla i Borgå stift

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Mannerheimvägen 16 A 9, 00100 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

UNGDOMAR IFRÅGASÄTTER MENINGEN

Kyrkans tid är förbi – men inte trons

De flesta i samhället tror på något. Om det så är tur och otur, ödet eller någon form av högre makt må kvitta, men vi människor finner en viss trygghet i att vi har något abstrakt på högre nivå som vi anser existera och hjälper oss genom vardagen.

Förr var kyrkan den ledande makten som hade svaren på alla de livets stora frågor som folk bar på. Alla hörde till kyrkan och var uppväxta med samma åsikt och tro som kyrkan hade. Idag är det inte så längre. Vetenskaperna utvecklas snabbt och de svar som de kommer med anses vara mer tillförlitliga och intresserar allt mer.

De flesta människor finner ingen mening i att gå till kyrkan för att visa sin tro, medan kyrkan funderar över var-

Ellen Järvinen och Adrienne Westerback har gått en kurs i modersmål med temat "Tala - skriv - påverka!". På kursen fick gymnasie studerande lära sig skriva insändare. Här är deras resultat.

Kyrkpressen bad Fredrik Portin, präst och ordförande för Förbundet Kristen skolungdom, att besvara insändaren.

för det finns ett så litet intresse, speciellt bland ungdomar. Det borde de inte göra. Om ungdomar verkligen ansåg kyrkan och det som den står för vara lockande skulle situationen vara annorlunda. Kyrkan pas-

sar inte in i dagens samhälle, kyrkans värderingar är föråldrade.

Fakta borde accepteras - man vill inte gå med i ett samfund vars värderingar strider mot ens egna uppfattningar. Varför vill kyrkan till exempel inte låta homosexuella par vigas? Vi påstår att kyrkans tid är förbi, men absolut inte tiden för tron. Tron kommer förmodligen alltid att existera.

ELLEN JÄRVINEN & ADRIENNE WESTERBACK

Studerande vid Kimitoöns gymnasium

UNGDOMSPRÄSTENS SVAR

Gemenskap med stora utmaningar

Det finns mycket i det ni skriver jag håller med om. Kyrkan har definitivt stora utmaningar att finna sin plats i en värld som stundvis inte verkar vilja ha den.

Jag förstår också om ni är frustrerade över att kyrkans värderingar inte alltid stämmer överens med era egna. Denna frustration delar jag med er. Men jag tror inte att kyrkans roll i världen är att skapa regelsystem (trots att det ibland händer). Dess roll är istället att skapa en levande gemenskap - en gemenskap mellan medmänniskor och Gud. Olika åsikter i vissa frågor får aldrig vara avgörande för gemenskapens existens.

Det jag vill säga är att jag tror på Gud. Jag tror på medmänsklig kärlek och att det

"Olika åsikter i vissa frågor får aldrig vara avgörande för gemenskapens existens."

är vårt ansvar att visa denna kärlek till andra. Men denna tro hänger på en skör tråd. Jag märker ofta att jag inte förmår älska Gud och min medmänniska som jag borde. Jag behöver hjälp.

Hjälpen finner jag i kyrkans gemenskap. Där finns en massa människor som inte har samma åsikter som jag. Där finns t.o.m. individer jag inte gillar. Men vi jobbar ändå tillsammans på vår tro och kärlek genom att samlas bl.a. till gudstjänst eller

Höstdagarna (som ni kan läsa om i förra veckans Kyrkpressen).

Jag tror att alla, precis som jag, behöver hjälp med sin tro. Jag tror dock inte att kyrkans tid är förbi, som ni skriver. Jag ser istället kyrkan som en levande gemenskap med stora utmaningar. Vi strävar så gott det går efter att lösa dessa utmaningar för vår tro är alltför viktig för att vi skall misslyckas.

Jag hoppas att ni tar samma intellektuella skärpa och tro som ni uttryckte i er insändare till kyrkans gemenskap. Jag hoppas att även ni vill hjälpa mig med min tro.

FREDRIK PORTIN

Ordförande för Förbundet Kristen Skolungdom

SLUTDEBATT PAULUS, NYMAN OCH HOLMBERG

Paulus ord kan inte nonchaleras

Bo Holmberg argumenterar inte. I stället proklamerar han. "Om Jesus och Paulus skulle ha träffats skulle Jesus kraftfullt ha tillrättvisat Paulus..." Detta blir faktiskt lite lustigt. Hur kan Bo Holmberg veta detta? Tydligt har han tillgång till någon form av hemlig kunskap som är fördold för oss andra. Jag för min del väljer att hålla mig till det en gång för alla - och för oss alla - uppenbarade. Alltså Guds ord. Och vad säger då Guds ord angående detta?

Intressant nog så träffade Paulus, eller Saulus som han då ännu hette, faktiskt Jesus - på vägen till Damas-

kus. Där får Paulus uppdraget att vara "tjänare och vittne, både till vad du har sett och till det jag kommer att visa dig". (Apg. 26:16) Det är detta Paulus gjorde när han reste runt och förkunnade och när han skrev sina brev. Det Paulus skriver och förkunnar, det gör han på Jesu uppdrag, på hans vägnar och i hans namn. (1Thess. 4:2) Som om detta inte skulle räcka till så har vi ännu ordet i 1Thess. 4:8 om att "den som avvisar detta (d.v.s. det som Paulus skriver), avvisar inte en människa (Paulus), utan Gud som har gett er sin helige Ande".

Det Paulus skriver är alltså Guds eget ord. På samma

sätt som det som Matteus, Markus, Lukas och Johannes skriver är det - alltså de källor vi har till kunskap om vad Jesus säger och vad han gjorde medan han vandrade på jorden. Paulus skriver på Jesu vägnar, och det innebär att vi inte kan, och inte får, ställa upp någon mur mellan Jesus och Paulus och välja att låta de ord som går tillbaka på Jesus gälla medan vi nonchalerar det som Paulus skriver. Om vi gör detta så får vi skapa par vi oss en skev bild av Gud och av oss själva och vårt förhållande till Gud. Med andra ord så skapar vi oss en avgud. Dessutom bör vi, med största allvar, betrakta de ord som

Paulus skriver om att den som inte erkänner detta inte heller kommer att bli erkänd (1Kor. 14:38) samt det ovan citerade ordet om att den som avvisar Paulus ord avvisar Gud själv. Det är allvarliga saker vi håller på med när vi sätter oss ner och täljer våra guldkalvar! Nu tror jag att detta får räcka för mig. Bo Holmberg får gärna fortsätta debatten om han vill, men jag har den närmaste tiden andra saker som pockar på min uppmärksamhet.

KRISTIAN NYMAN

Esse

SVAR TILL KRISTIAN NYMAN

Kristus stöder jämlikhet och respekt

Kristian Nyman har upprepat kraftigt beskyllt mig för min kristna livssyn och för att jag ger en felaktig beskrivning av Kristi budskap och påbud. Beskyllningar förutsätter motiveringar och konkretisering, men trots uppmaning har Nyman inte förmått ge sådana.

I sitt senaste påhopp koncentrerar han sig på vad jag kritiserar i Pauli förkunnelse och verksamhet. Nyman tar till det kraftigaste artilleriet och utvidgar det nu mot alla som instämmer i samma kritik och mot hela vår folkkyrka och därmed även mot riksdagen som godkänt kyrkolagen som vi följer. Och enligt Nyman har vi hårda påföljder att vänta för vi kommer inte att bli erkända som kristna inför Gud och genom att vi nonchalerar Pauli ord förnekar vi Gud själv och skapar oss en avgud.

Nyman ironiserar även över att jag skrev om att Jesus och Paulus inte träffa-

des och kunde föra en dialog över Pauli hårda ståndpunkter. Nyman frågar hur jag kan veta detta, det vet jag på basen av en omfattande teologisk litteratur i ämnet. Av min text framgick att jag avsåg ett sammanträffande medan Jesus vandrade på jorden. Nyman däremot hänvisar till den uppenbarelse som Paulus upplevde i Damaskus.

Paulus har förkunnat att kvinnor varken får predika eller undervisa, att slavar eller trälar ska vara sina ägare lydiga och underkastade och han stödde utslutning av kvinnor från medborgerliga rättigheter, de skulle leva under männens förmynderi. Kristus stöder jämlikhet, respekt, och kamp mot förtryck och kärlekslöshet. Gud är kärlek och allt som är mot kärlek är mot Gud.

BO HOLMBERG

Karis

Något vi borde skriva om?

Tfn 09-61261549 e-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

LÄSARRESPONS

Saknar planen för den egna bibelläsningen

Den nya Kyrkpressen är bra, men varför blev veckans bibelläsningsplan borta? För varje tidning har jag väntat att någon skulle efterlysa den. Så nu väntar jag på en förklaring. Vi är flera som saknar den.

ULLA ANTFOLK

Närpes

Svar: När Kyrkpressen gjordes om flyttades det material

som förr fanns på helgsidan i början av tidningen till Insidan i samband med församlingsannonseringen. Att bibelläsningsplanen inte togs med i omläggningen beror på att planen inte produceras av oss här på redaktionen utan finns tillgänglig i en liten bok som heter Dagens Lösen. Vi hoppas att alla som saknar planen ska kunna hitta den där istället!

REDAKTIONEN

RADIOGUDSTJÄNST

Tack för stämmingsfull Allhelgonaradio

Alla Helgons Dag. Jag har tänt två ljus på bordet. Det ena för min make som avled för fyra år sedan. Det andra för min bror som dog i februari i år.

Radieringen från högmässan i Ekenäs kyrka börjar. Klockklang. Orgeltoner. Allt är så fint upplagt. Kyrkoherden Anders Lindströms stämmingsfulla predikan fångar en helt.

Också de andra som deltar med klara och tydliga röster får en eloge. Inte att för glömma musiken och sången.

Min barndoms- och ungdoms kyrka. En vägvisare för den rätta vägen.

GÖTHA TRÄSKELIN

Kyrklätt

VARMKORVTEOLOGI SVERIGE

Väss armbågarna, kyrka!

Det stod korvförsäljare med sina vagnar vid alla ingångarna till Skogskyrkogården i Stockholm under helgen kring Alla helgons dag. (...) Svenska kyrkan kan inte sägas ha mer tillträde till kyrkogårdarna än korvförsäljarna (...) det blir en indikator på attityd och engagemang - och det är slående hur diskret kyrkan är. Varför armbågar sig inte kyrkan fram bland försäljarna, ens när de som samlats gjort det av skäl som är så nära tron och livsfrågorna man kan komma?

Anders Ahlberg på ledarplats i Kyrkans Tidning 10.11

PAPPOR NYA ROLLER

"Samtidigt som faderskapet ser ut att sitta allt bekvämare hos dagens pappor får männen nya roller att bära i takt med att kärnfamiljerna upplöses. Allt fler får erfara hur vardagen ser ut för en fränskild och bortaboende pappa och att bli styvpappa i en nyfamilj kan man knappast träna på förhand."

Anneka Pitkänen i farsdagsledare i Västra Nyland 13.11

VÄRDERINGAR I PENGAR

Bankförebild

Låt oss godkänna tanken på att en chef på högsta nivå ska ha rejält betalt. Men vad är "rejält", vad är en rimlig lön? Hur många banktjänstemän ska det gå på en Clausen? Vi är inne på ett fält som det är svårt att lagstifta om. Men

våra tongivande politiker talar gärna om behovet att agera förebild för gemensamma värderingar. Solidaritet är en sådan värdering vi gärna hörde något om i den här diskussionen.

Henrik Othman på ledarplats

Var är alla gospelkörer?

Peter Södergård vill inspirera både erfarna och nya sångare att sjunga gospel. Nu bjuder han till gospelhelg i Åbo.

TEXT OCH FOTO:
ANDREAS ANDERSSON

Vad är gospelhelgen?

– Det är ett tillfälle för sångintresserade att träffas och sjunga gospel. Sångarna kommer att öva hela lördagen och söndagen. Helgen som är ett samarbete mellan Åbolands svenska kyrkosångkrets och Åbo svenska församling avslutas med en konsert på söndag kväll.

Vem kommer att delta?

– Vi har över hundra anmälda sångare, varav nästan hälften är medlemmar i körerna Baltic Gospel Singers från Kimitoön och South Point Gospel från Hangö. Evenemanget leds av **Mikael Svarvar** och en fyramannaorkester. **Sarah Tiainen** medverkar som solist och **Roland Näse**, **Jenni Engblom** och jag själv kommer att dirigera.

Måste man kunna sjunga?

– Gospelhelgen är inte endast för erfarna sångare utan alla får vara med. Det viktigaste är att det är roligt att vara med. Helgen är till för att man ska få upp ögonen för att det är roligt att sjunga i kör och upptäcka gospelmusiken. Dessutom är det ett sätt att sprida budskapet.

Varför just gospelmusik?

– Det är roligt att sjunga gospel. Det svänger, man blir glad

PETER SÖDERGÅRD leder den finlandssvenska gospelkören Baltic Gospel Singers. Han är också initiativtagare till gospelhelgen Novembreglädje, som är ett samarbete mellan Åbolands svenska kyrkosångkrets och Åbo svenska församling.

och det känns i hela kroppen, och det finns ett angeläget budskap. Begreppet gospel används mycket allmänt idag om kristen musik inom olika genrer. Gospelhelgen kommer främst att innehålla traditionell gospel. Det blir amerikansk, bluesig gospel men också en del ballader. En del av sångerna är arrangerade av Mikael Svarvar.

Varifrån fick du som initiativtagare idén till gospelhelgen?

– I Österbotten har det ordnats liknande gospelevenemang, så jag funderade över varför vi inte skulle kunna göra något liknande här. Jag har också kontakter till olika gospelevenemang i Sverige, och en del av inspirationen kommer därifrån. Kyrkosångkretsarna har tidigare

ordnat konserter och barnmusikevenemang men nu ville vi bredda repertoaren med annan musik. Det är första gången en gospelhelg ordnas på svenska i Åbo.

Hurdan är din egen relation till gospelmusik?

– Jag började med gospel på 80-90-talet då jag jobbade i metodistkyrkan i Åbo. Sedan

dess har den "lätsammare" kyrkomusiken följt med. När jag började jobba som kyrkomusiker i Dragsfjärds församling startade jag en kyrkokör som också sjöng lättare musik. På 90-talet grundades kören Baltic Gospel Singers i samarbete mellan Dragsfjärds församling och jazzfestivalen Baltic Jazz.

Vilka förväntningar har du på helgen?

– Jag hoppas att helgen fungerar som en puff för regionen. Jag skulle gärna se flera gospelkörer i Västaboland.

Den avslutande konserten hålls i Henrikskyrkan i Åbo på söndag klockan 18. Oanmälda intresserade som vill delta i helgen kan ta kontakt med Peter Södergård.

Bokfika på Luckan 25.11 kl.12-13

Möt författaren **Mimma Olsoni-Broman** som intervjuas av förlagsredaktör **Barbara Huldén**.

Diskussionen handlar om unga som mist en förälder med **Om du ännu fanns** som utgångspunkt

Välkommen till Simonsgatan 8 i Helsingfors.
Anmälningar:
info@luckan.fi
tel. 0207-738 400

Sagt i media:

"Det är små detaljer och till synes allmogliga minnen som ger den bästa bilden. Det är också det som gör texterna så gripande. Det blir så äkta och nära. ÖT

"Om du ännu fanns är en bok som behövs. För alla de unga som mist en förälder, men också för dem som kommer i kontakt med ungs som lever i den här situationen. KP

"Jag började fundera på ungdomarnas situation. Hur orkar man vidare efter att man mist en förälder?"

Ungdomar som medverkar:

"Jag kunde inte sluta leva. Det var bara att fortsätta och kämpa och minnas allt det fina vi gjort tillsammans.

Ann-Sofi

"Man kan sörja och sakna utan att glömma, men sorgen ska inte få dominera vardagen. Minnena finns kvar. Livet går vidare.

Ruben

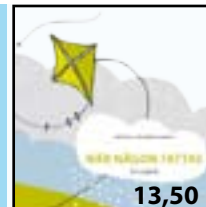
Författaren **Mimma Olsoni-Broman**

När ungdomar sörjer, Om du ännu fanns

Om barn sörjer, När någon fattas

När någon fattas
Monica Vikström-Jokela

Berättelser, böner och tankar om sorg

Boken är skriven så att barn kan känna igen sina tankar och känslor om sorg. **Monica Vikström-Jokelas** texter bygger på egna upplevelser och på något som andra berättat om. Det är texter att läsas av barn och vuxna tillsammans.